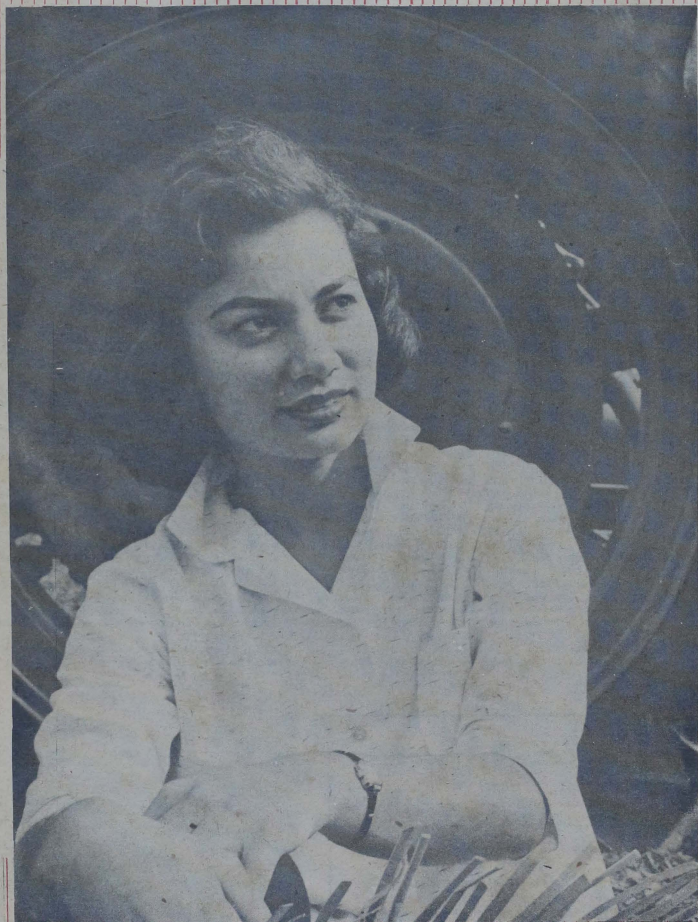

ALHAMBRA

Magasin *de* **BAGONG** *Publika*

AUG 12 1957

*Indonesian
AFO*

AGOSTO 11, 1957

Bagyo pa lamang po akong nagbabasa ng Bagong Buhay nguni't kinasigiliwan ko nang basahin, lalo na ang inyong magasin. Kung sabagay ay manlipis lamang at di naman karamihan ang nilalaman, nguni't may mga pitak na pakapakinabang at nakaaaliw na basahin. Big ko rin pong magpapalala ng akda sa inyong pitak na pangkabataan.

Nais ko po lamang malaman kung magkano ang suskripsiyon sa inyong magasin (walang pahayagan). —Lily P. Franco, Bolton, Siyudad ng Dabau.

Mihintayin namin ang inyong akda, Lily. Hindi masaring "magapelo," ang aming magasin. Siyempre kalakip ng pahayagan. Tungkol sa halaga ng suskripsiyon, mababasa mo sa pahine 2. —ED.

Napapansin nming panay na larawan ng babae ang ginagamit niyong pabalat, at karamihang nakaka-"pose" pa, nakaharap at nakatingin sa kamera. Hindi naman kaya makasawa ang ganyan sa inyong mga mambabasa? At hindi kaya nawawala na rin ang sining sa inyong mga pabalat? —Joe Cristobal, San Juan, Rizal.

Para sa amin ho, Mister Cristobal, ang larawan ng babae ay hindi nakasasawa lang man, karatid din ng natitay naming di niyong pagasawang tumingin sa inyong ina, asawa (kung meron) o sa mga babang nakakasalubong niyong sa daan. Ang sinasabi niyong "pose" ay isa ring sining, gayundin ang sining ng pagharap sa kamera. —ED.

Labis ang aking pasasalamat sa ibinigay niyong pagkakataong makapagpalathala ako sa inyong Magasin ng Bagong Buhay. Ang ginawi niyong ay nakapagpasigla sa aking hangaring magpatuloy na magambag ng mga lathalain sa iba't ibang mga palimbagang.

Kalakip nito ang aking pananalig na ang MBB ay patuloy na unlad at pagkakaataon sa mga kinakataong. —Oscar Flor, Marikina, Rizal.

Salamat din sa iyo, Oscar. —ED.

MAG-INGAT KA,

Ang yumsong Pangulong Magasay ay naging matapat sa kanyang mga pangako noong panahon ng kanyang pagkumpara. Kaya naman hindi nagapali ang bayan nang siya ang tangkilikin at iluklok sa Malsayang.

TAPOS NA ang kombensiyon ng dalawang pangunahing partido sa Kapuluan — ang NP at LP. Nakatalka na ring akda ang Kombensiyon ng PPP, LM at ng iba pang laing pipag handang "makipaglaban" sa darating na halalan.

Panahon na ng pangatawangan pagkumpara ng bawat kandidato: pamumudmod ng silapi... pangangako ng lathal ng kasaganaan at katinawahan ng bayan... kamay rit... kamay roon... tapik... ngiti... yakap...

At gaye ng dati, ang bayan ay nakatangiang nagmamamidsid... nakikinig... natalangay ng paniniwala sa natalangamis na pangakong laging napapakong mg puatilikto.

Kung pakalisipin ang mga pangyayari, dapat sanang magkikit-balikat na lamang ang bayan at huwag nang kumilos sa darating na halalan. Dangat hindi maari. Hinihingi ng tungkulin, bilang marangal at may pinangutang mamamamang, na gamitin ang kapangatang pumili ng mga taong tauugit sa ating bansa. Kaya pahindi maaring di tumo pili ng kandidato... at buhay sa darating na halalan.

Subalit, upang hindi mag-

sisi, kailangang magpakinigat na sa paggamit ng ating kapangyayari. Huwag patatayang na lamang sa mga pangako at katatamis ng dila.

Anang isang kandidato: "Mga kababayan... iboto ninyo ako upang mahango ang ating bayan sa malaoan nang kahirapan..."

Sabi naman ng isa: "Minamahal kong mga kapatid... tangkilikin ang inyong tingkod! Ang buhay ko man ay handang ihandog ko sa inyo kung siyang kailangan..."

Wika naman ng isa: "Baying minamahal... hinihingi ko ang inyong tulong! Kung akoy magtagumpay ay hindi naman ako magiging walang utang na loob! Sisikipin ang malulok sa kasaganaan, kagigdyahin, kaginawahan..."

Marami pa... napakasangrap at napakagagandang mga pangakong lathal ay siyang-siang sa bayan, di't bayan at para sa bayan.

Subalit, upang hindi mag-

matawa, ginawagat at maasahang pagawin pa, saka sila batulan. Ilan na sa mga pulititkong binigyan natin ng kapangyarihan ang hindi tumupad sa mga pangako? Ilan na ang nang mangupo sa puwesto ay walang ginawa kundi maghimas ng baba at manabako nang manabako? Ilan na ang nagpawayan lamang at nagpasasaya kasaganaan matapos linaling in ang bayan? Ilan na ang nagpapatgas na noo matapos makuha ang ating mga botong -inungkit ng kanilang mga ngiti at himas noong panahon ng kampanya?

Marami... maraming marami. Ang bayan lamang ang walang dila, nguni't siya ring nagding kawawa!

Kung paano kilikilamin at makikilala ang mga katalo —madali. Halimbaw... Isang pulititkong ibi-kumandadito ang kanyang partido ang natalang Kombensiyon. Sa sama ng loob, nilayasin ang mga kasama at umamit sa ibang partido upang dito naging mandandito. Ang ganyan bang bandido'y karapatdapat sa kaniyo ng bayan?

Ang isa namang pangakong ng lubos na kasaganaan. Na-

kohandang ihandog sa bayan kahit na age kanyang buhay. Nguni't kilalang-kilala na ng lathal na makabiti-dili sa naglilit, mukhang salapi at nagpawayan lamang sa sarili sa panahon ng nakaraang panunungkulan. Ito ba ang nararapat iboto?

Ito namang isa ay ubod ng yabang. Siya na ang pinakamagaling... ang pinakamabuhay... ang pinakamagandang lalaki... At dahil rito, atake roon sa mga kalaban. Lubunbugy umano ang kahudusan ni gayon at ang kasamaan ni gayon at. Pagkatapos, sa isang himas lamang ay nasara ang lunganga at nalimot na ang tungkulin sa bayan. Ito ba...?

Ala-dilod ng Bayan naman ang isa. Nihiibot ang mga panglunge... ginagala ang mga baryo... ang mga pook ng mahihirap... ang halos bumagsak nang mga babay sa mga tabi ng pusalin. Siya raw ay isa ring "tagapatangrot ng mallit!"... isa ring "kampeon ng mahihirap." Nguni't kailan pa? Ngayon na lamang. Noong araw ay laging nakakotse, nakamerikanika kurbata, nakapasapot na puti at de baston pa. Ito mga kaya ang bagong "kampeon ng ma-

MAGASIN NG **Bagong Buhay**

Imelabes tuwing Linggo ng umaga sa bulapik ng pobyong BAGOONG BUHAY

Tunggapan: Manila Times Bldg., Florentino Torres, St. Cruz, Maynila

Panangalatang Ibon: PSP Press, Sampaloc Ave., Luneta Quezon

Mememangag: EDDIE RAÑOLA

MERCEDES R. MACALALAG FATE VENEZUELA
Fish-Panahonhan Sa Sining

GREGORIO R. FLORENCIO BEN T. SANTOS
Kagawad ng kalupag sa Anasuyin Fotopropo

HALAGA NG SUSKRIPTOR:
Tuloy buwan... P2.00 Baita sa buwan... P6.00
Isang taon... P12.00

Doble ang halaga kung ipordera sa ibang bansa

MAGASIN NG BAGOONG BUHAY

BAYAN ...

Pag-aralan lamang mabuti ang baw't kandidato, hindi magkakamali ang bayan sa paghatol

bihirap" na dapat iboto ng bayan?

Galanteng masyado naman ang isa. Bigay dito... abuloy doon... gasta rine... "blow out" doon. Panay na salapi. Salapi ang puhunan upang bigyan ng pagkakataong "makapaglingkod (daw) sa bayan". Kung ito ang manalo, ay pano makahabawi? Alam na ratin! At ito ba ang dapat iboto?

Pag-aralan lamang mabuti ang baw't kandidato, hindi magkakamali ang bayan sa paghatol sa darating na halalan.

Ang yumaong Presidente Magsaysay ay isang halimbawa ng matapat at marangal na kandidatong karapatdapat sa boto ng bayan. Noong panahon ng kanyang pagkampa-ya, hindi siya mangko ng "langit at lupa" sa bayan; hindi siya namudmod ng salapi; hindi siya "nang-atake" nang labis sa kanyang mga kalaban, maliban sa mga bagay na dapat lamang "buysag"; hindi siya namaraming magi-ling kampeon ng mahihirap... Ang ipinangako niya) ang pagsisikap na "magi-ling karapatdapat" sa bayang hinihingan niya ng tankilik. At

noon ay hindi siya nagkunwari. Kinakalong niya ang mga hata, sapagka't talagang maliw siya sa mga paslit sa pangyaring wala siyang anak na maliit; nakikita siya sa pagkain ng mahihirap, sapagka't talaga namang sanay siyang kumain sa dilang at sa pinggang lata; madalas na naka-polo lamang o naka-diyak kung humarap sa bayan, sapagka't gayong talaga ang kinagawian niya noon pa mang araw; maliw siya sa mga nangagawagwa at sa mga dukha,

tapagka't talaga namang lumaki siya sa piling ng mahihirap at matagal na nakisama sa mga mangagawaga bilang isang anakaniko; lagi ng hangiti at masaya sa lahat, sapagka't talaga namang masayahin siya sa mula't mula pa... Hindi nga nagkunwari lamang ang "Idolo ng Bayan" noong panahon ng kanyang pagkampa-ya. Ang lahat ay ginawa niya nang matapat at bukal sa kalooan, na siyang likas sa kanyang katauhan.

At hindi naman nagsisi ang bayang naghalal sa kanya. Sapagka't nang siya'y maupong Lider ng bansa ay hindi siya nagbago munti man. Tinupad niya ang kanyang mga pangako — hindi ang paglalagap ng salapi... hindi ang ganap na kasaganaan ng mahihirap... hindi ang lubos na kaligayahan para sa lahat, na mahirap mangyari sa alin riang panahon — kundi ang paglalapat ng pamahalaan sa bukal at ang "pagiging karapatdapat" sa maliit na minal-

hal niya hanggang sa oras ng lanyang kamatayan. At ang baya'y hindi nga nagsisi sa minsang pagkakaroon ng Ration Magsaysay sa palasyo ng Nalakanang... Isang Magsaysay din ang nararapat ilagay ng bayan sa Malakanyang sa darating na halalan. At upang masawa ito, haitangang pag-aralang mabuti ang paggiti ng ibobong kandidatong Mag-ingat... upang hindi magkamali at magiis pagdating ng araw!

—R. P. Gamboa

Isang Kaugaliang Pilipino...

"HUEGO DE ANILLO"

Ang larong ito ay nakaugaliang nang idosa sa mga kapitahalan sa Laguna. Ang mga kalahating nababata ay sumasabay sa kabayo o bisitista na may dalang hinulilang palpat na pinalamutian ng matukulay na laso sa dulo nito. Sila'y lumahang sa isang liyua at sa ludyat ng reper ay nagkakarawang patungo sa pising kinatatalian ng mga singsing sa dean. Ang baw't isa'y ganap na nagsusumikap na maiulat ang kanyang palpat sa singsing. Ang matukuhang pinakamaraming singsing ay siyang magwawagi sa laro at magkakarawang gantimpala mula sa reyna ng pista.

Lubos na matanda kaysa maraming kaugaliang Pilipinong umiral hanggang ngayon ay ang paghahandog at pag-inom ng —

GINEBRA SAN MIGUEL

"Ang Kinapiglitang Hinebra Buhat Pa Noong 1834!"

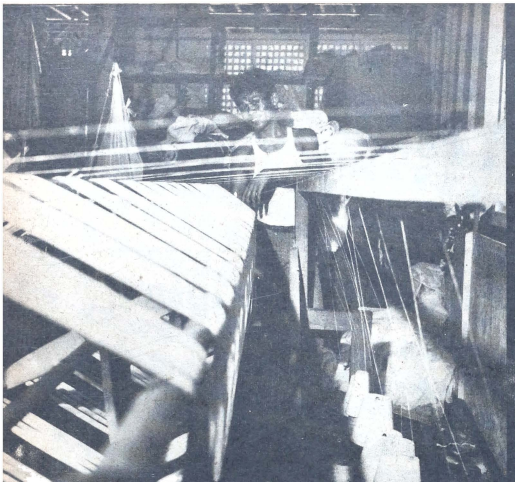

Sa loob ng mahigit na isang daang taon, GINEBRA SAN MIGUEL ang paboritong hinebra sa Pilipinas. Ito ang nakapagdulot ngigit na kasiyahan sa laing maraming kapitahalan at mga paglitipon sa mga nayon at bayan sa buong kapuluan sapagka't nag-iibayo ang sarap ng mga inumin kung may GINEBRA SAN MIGUEL.

MAKING SA:

"Edong Mapangarap" sa DZFM, Martes, ika-8:00-8:45 ng gabi; "La Tondeña Grand Amateur Contest" sa DZBB, Linggo, ika-5:00-6:30 ng gabi.

isang produkto ng
LA TONDEÑA, INC.

Ang unang hakbang sa paggawa ng kulambo ay ang paglalabay, at kung papaano ginagawa ito ay siyang makikita sa larawan.

Ang pag-walak naman ang isa sa mga sumusunod na hakbang, gayn ng makikitang ginagawa ng baba sa gawing kanan.

KULAMBO

YCO

ay lumilikha
ng magandang
Kaibhan!

Kung man,
malikanag-prifa
nang
MANUSAY
ngunit
MURA
pag may **YCO**

PAINTS

ELIZALDE PAINT & OIL FACTORY, INC. 378 Tondo, Manila • Tel. 3-8837

Ang lalawigang Batangas ay isa sa maraming pook ng Pilipinas na tumutulong sa pagpapaunlad sa ating bansa. Maraming uri ng industriya at kalakal ang matatagpuan doon subalit ang una namin tatalakayin ay ang katatakilang kulambo.

Maraming bayan sa Batangas ang nagtutulong-tulong sa pagyari ng mga kulambong maipamamahagi sa buong kapuluhan. Ang isa sa mga iyon ay ang Alitagtag, ang pook na tinungo namin kamaikailan at siyang kinabahiran ng paraan kung papaano ginagawa ang kulambo.

Nilalabhan at inuulmirulan ang matiyas pagkatapos. Kung kailangang kulayan ay sila na rin ng gumagawa niyon. Isang tuhog na

matiyas ang hewak ni Gng. Juana Guades ng Ibaan upang ibilad niya sa imt ng araw.

Upang maging maayos ang pagsasama sa dalawang kutay ng smulid (puta at puti), ang mga tiyon ay isinasabit sa hanayan.

Tunay na kasipagan ang ipinamamalas ng nakalarawang si Gng. Elena Ilagan ng Allagtas, sapagka't sa kabila ng kanyang katandanan ay patuloy pa rin siya sa kanyang kinagawiang gawain, ang paghahabi.

Simusukat nila ang haba at lapad ng hinabuy sinulid upang mabatid kung ano cng magiging ipekt ng kulambo.

KULAMBO ...

Karugtong

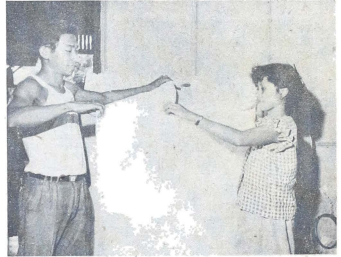
Ganito ang karaniwang tawag ng makikita sa maraming gawaan ng kulambo sa Batangas. Ito'y kuha sa gawaan sa Alit-tagtag ng ari ni Gng. Felipe Adajar.

Pinagtutuwagan ng dalawang ito ang pagtitiklop ng kulambong kata-tapos lamang itatim.

SA MGA PAGDIRIWANG ...
KASIYAHAN NG LAHAT
ANG LASA NG ...

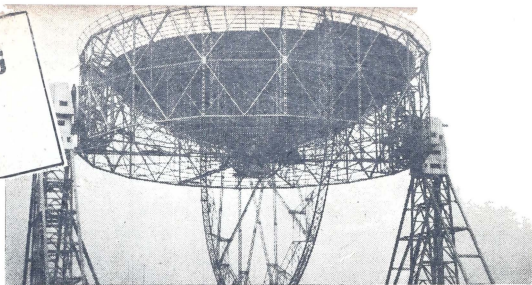
BATAAN
MATAMIS
BALINTAWAK
REGALIZ
BATAAN
HEBRA

BATAAN CIGAR • CIGARETTE FACTORY, INC.
880 N. 28 BINGONDO, MANILA TEL. 2-99-15

Mawala sa Gng. Felipe Adajar sa karaniwang pagpapalitan ng kata-tapos sa kulambong pagkatapos sa pagtatapos ito ayon.

**BALITANG PANDAIGDIG
AYON SA KAMERA**

**Ang Makabagong Paraan ng Paggawa
ng Kayarian ng Goma ang Dahilan
Kung Bakit ang Gomang Firestone
Ay Nari-retread Nang Ilang Ulit**

... karagdagang milya
ng murang serbisyo
sa milyon-milyong
gumagamit ng
Firestone!

Tingnan din ito

• 5 MABUTING DAHILAN kung
bakit kayo'y nagtatamo ng
KALIGTASAN SA BAGONG
GOMA na mura pa nang 1/2
ng HALAGA NG BAGONG
GOMA... sa FIRESTONE
FACTORY-METHOD NEW
TREADS

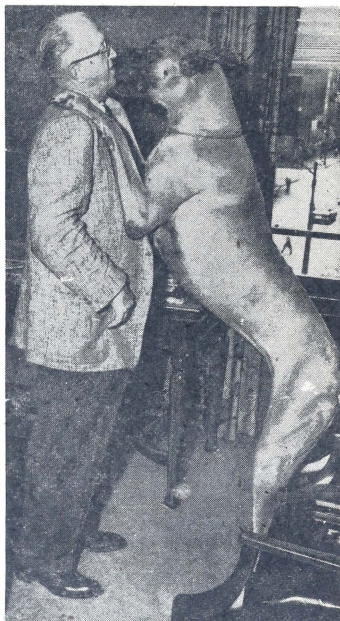
- 1 Dobleng Pakinabang SA LANSANGAN MAN O HINDI
- 2 48-65% LALIM NG HIBLA na may gomang di-nahihiwa
- 3 MATIBAY AT MATIGAS NA MGA BARA NG TRAKSIYON para sa ibayong katetagan
- 4 WALANG PATID NA CENTER RIBS para sa matagal na gamit
- 5 KARAGDAGANG GAMIT SA MILYAHE sa bawat gomang Firestone

Firestone TIRE & RUBBER CO. OF THE PHILIPPINES
RETREAD & TIRE REPAIR PLANTS: DAVAO * MANILA * CEBU

Mekinig sa "The Value Of Firestone" Tuwing Lunes, 8:10-9:00 M.G. sa DX28

MARARATING NA ng tao ang mga bituin! Itô'y sa pamamagitan ng dambuhalang radyo-telebisyon sa Jordell Bank. Inilatara na nakatalagang gamitin sa *International Geophysical Year*. Ang 2,000-toneladang aparato na nasa dalawang mstituboy na salalayan ay makapaghihimaton ng mga bituin sa alin mang bahagi ng kalawakan.

LABIS NA PAGMAMAHALAN ng alaga at ng panginoon ang ipinamamalas ng dalawang nasa larawan. Araw-araw ay isinokrina ni Walter Hagerly ang kanyang asong si Mike sa pagka't nangangamba siyang itô'y manguilala sa kanilang tananan sa Chicago. May taas na 82" kapag nakatingkayad. Si Mike ay malimit kagulatan ng mga kliyente ni Hagerly.

Kayo at ang inyong Sanggol

ni Dr. P. de la Merced
Inalain sa Tagalog
at Paralaran sa Apilera

(Karuglong)

Walang gamot ni mashe na maaring maka-pagparami ng gatas. Ang itinatagubiling tulya o dahon ng malungay ay nakakatalong dahil sa sawab nito. Ang buwanang regla ng mga babae o ang muling pagdadala'ton ay hindi rin nakababawas o nakapagpapabago ng gatas ng ina. Kung ang ina ay nagdadala'ton muli, ang pag-awat sa suso ng sanggol ay kailangan upang siya ay hindi tootong magpadig. Hindi totoong na ang gatas ay hindi nakabubuti sa sanggol sa ganitong panahon. Maaring nagkukulang na lamang ngunit ang uri ay hindi nagbabago.

Kailan Maaring Magpaso?
Mayroon lamang ilang pagkakaaton sa kinalikhaang ipagbawal ang pagpapasuso ng ina. Ang lisis ng las, pagkabali, o epilepsya, ay mga dahilan upang ipagbawal ng doktor ang pagpapasuso. Ang mga sakit na pampalagian ay makapigil din sa pagpapasuso ng isang ina. Kadalasan, kapag ang utong ng suso ng ina ay pabaligtad, ang sanggol ay magdaranas ng hirap sa pagpaso, ngunit ngeyng naman ay mga maibibiling panlapat sa suso na

maaring makulans sa ganitong kalagayan. Kung ang ina ay magkaroon ng pamamaga ng utong o ng suso, o magkaroon o tiyos, o kung siya'y maopera, kailangang itigil din ang pagpapasuso hangang sa pamagat na masari na siyang nakaganap nito. Sa panahong ito ng pagkakaatid, maaring kunan ng gatas ang suso sa pamamagitan ng mga mamang-dor sa mga takdang oras upang hindi magtittas ang suso at sumakit.

Nakakasuo ba nang Sapat ang Sanggol?

Kaila sa pagpapasuso sa bote na sinusukat ang gatas na nanggagalang sa suso ay hindi matitiyak ang dami at ito'y matatantiya na lamang ng ina. Kung ang sanggol ay mabigay na nakakasuo at natutulong ng mga 2 o 3 oras hanggang sa susunod na pagpapakin, at siya'y bumibigat sa tinubang, maipalalagay nang siya'y tumatangap ng walong dami ng gatas. May mga ina namang ibig malaman ang tiyak na dami ng gatas na nasusuo ng kanilang anak. Ito'y magagawa sa pamamagitan ng pagtimbang sa bata bago pasusuhin at pagkapa-

so. Hindi rin dapat kalimutan na ang dami ng gatas na sinusuo ng sanggol sa loob ng 24 na oras ay magkaka-pare. Ang pagtimbang sa sanggol ay tootong pang-abala kaila'y ito'y itinatagubilin la-mang kung ang bata ay may karamdaman.

Gaanoong Katagal ang Pagpapasuso?

Sa loob ng 5 o 8 minuto sa pag-simula ng pagpaso ng gatas, ang lahat ng kanyang kailangang gatas ay nasusuo sa suso, ngunit nagtatagal la-mang siya sapagka't binuhos ang kanyang kagustuhan sa pagpaso sa ina. Itinatagubilin na pagbayaan ang bata sa suso ng mga 10 hanggang 15 minuto at panatilihin siyaring eising.

Ang karaniwan ay ang pagbibigay ng isang suso hanggang ito'y mapalambot at pag-odotot naman ng kabila. Mabat ang ganito sapagka't nakapagpapahina ang bawat isang suso lalo na't may mga simula ng pag-sakit ito. Kung tutong miframing gatas ang ina, ang dalawang suso ay kailangang ibigay ngunit hindi naman para paubos o mapalambot ng sanggol.

Kailan Dapat Awatin Sa Suso ang Sanggol?

Sa karaniwang kalagayan, ang sanggol ay itinatagubilin awatin na sa pagpaso kung ito'y may 8 o 12 buwan na ang gulang. Huwag awatin kung panahon ng tag-init o kung may-sakit ang sanggol. Ang unti-unting pagpapalit ng gatas sa bote sa pagpaso sa ina ay nararapat gawin upang maging madali ang pag-awat. Halimbawa, sa unang araw, isang bote ng gatas ang bibigay sa halip ng isang pagpaso sa ina. Sa ikalawa o ikatlong araw, dalawang bote na ang ipapalit sa dalawang pagpaso; hanggang sa lahat ng pagpapasuso ng ina ay mapalitan

na ng gatas sa bote. Ang para-ngan ito ay makulalans sa sakit ng pamamaga ng suso ng ina at ang sanggol din namang ay matutulong makiyon sa ganitong uri ng pagpapakin. Kung minsan ang pag-awat ay hindi tootong madama. Ang sanggol ay nagiging iyakin at perwisyo. Iwan ang paglalagay ng mga mapait na bagay sa utong ng ina. Ang maraming doktor ay nagtatugutan na biyan na, sa ikalawang buwan pa la-mang, ng gatas sa bote ang

sanggol, sapagka't hindi pa siya marunong kumailala sa panahong iyon. Kung siya'y sa may na sa pagpaso paminans-minsa sa bote, ang pag-awat ay hindi tootong magising mahirap.

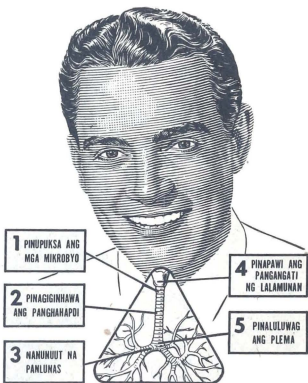
May mga sanggol na ibig pang lalo ang uminom buhat sa kopa sa halip ng sa bote. Sa mga araw ng pag-awat, ang bata ay nararapat nang kumain ng kaunting, may la-mang pagkain upang siya'ng

(Sundan sa pahina 24)

NAPATUNAYAN SA PANGGAGAMOT-NA ANG...

Bre-a-col^{no may} xylopol

AY MABILIS NA SUMUSUGPO SA UBO!
5 ulit na lalong mainam kayo alin-mang karaniwang panlans!

ang pinakamabilis na Pamawi ng

UBO

at Panghahapdi ng Lalamanan
DAHIL SA SIPON

uminom lagi ng

Bre-a-col

no may XYLOPOL

WALANG ALKOHOL • WALANG OPIO
MASARAP PA ANG LASA!

Bre-a-col ay ginagamit sa mga sakit ng sipon. Paggagamit ng Bre-a-col ay dapat mag-ingat sa paggamit ng mga gamot na may alkohol. Ang mga gamot na may alkohol ay dapat mag-ingat sa paggamit ng mga gamot na may alkohol. Ang mga gamot na may alkohol ay dapat mag-ingat sa paggamit ng mga gamot na may alkohol.

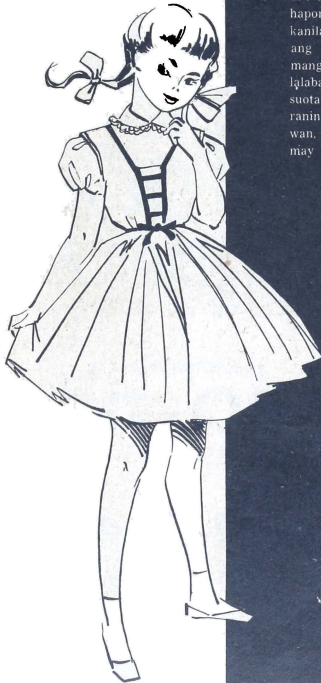
Ang Puso ng Ikalawang Pagkakaaton

- * Ang hiniwa-hiwang mansana ay hindi mamumulang ibig bababad sa tubig sa may asin.
- * Malinis ninyong mabuti ang balat (patent leather) sa pamamagitan ng paggamit ng banyag bashing kinakuro ng sabon (neutral soap).
- * Palamigin muna ng 5 o 10 minuto ang cake bago isalin sa bandeho upang maiwasan ang paghiwa-hiway.
- * Upang hindi makapalit-palit ang mga henero o sabitan ng damit ng inyong mga anak, kailangang pintahan ang mga iyon ng iba't ibang kulay. Maaakit din sila sa paglitig ng kanilang mga damit sa halip na ikalat lamang ang kanilang hinubad.
- * Bago simulan ang ano mang pagpipintag gawain ninyo, ilubog muna ang inyong mga kamay sa paraffin wax. Alisin ang wax pagkatapos at makikita ninyong ang piuta ay hindi nanikit sa kamay o kuko ninyo.
- * Ingatung huwag malapatan ng plantsa ang siper at automatiko ng inyong mga damit upang maiwasan ang madaling pagkasira.
- * Ang mga ina ng tohanan ay kailangang magkaroon ng isang kahon o ano nang uri ng lalagyan na mapagtataguan ng lahat ng mga resibo ukol sa bahay, tubig, ilaw, seguro (insurance) at iba pang kasulatang nauukol sa bahay. Sa ganitong paraan, maiwasan ang pag-aksaya ng panahon sa paghahanap ng mga iyon sa biglaang pangailangan.
- * Upang makitayak na kasukat na kasukat ng inalain na damit ng payong ang inyong ipapalit, unatung mabuti ang lumang damit ng payong at iyon ang gawing padron pagkatapos.
- * Ang inyong harap na larig sa kahon ng lalagyan ay kailangang linisin ninyo ng maibimbong na bhasahat at yangi ng oilba (olive oil) upang huwag matamag ng dumit. Maari rin namang steel wool ang gamitin ninyo sa pag-alis ng mamanta sa harap.

PANLARO NG MGA BATA

Ang pang-araw-araw na kasuotan ng mga bata o ang kanilang mga panlaro ay hindi kailangang lagyan ng kung anu-anong palamuti sapagka't magiging sagabal ang mga iyon sa paglalaba. Makailang ulit magbibis sa buong maghapon ang mga bata dahil sa kanilang paglalaro, kaya kung ang mga yari ay simple lamang, ang madalas na paglalaba ng kanilang mga kasuotan ay hindi magiging suliranin. Katilad ng nakalarawan, ang lahat ng mga ito ay may simpleng kayarian.

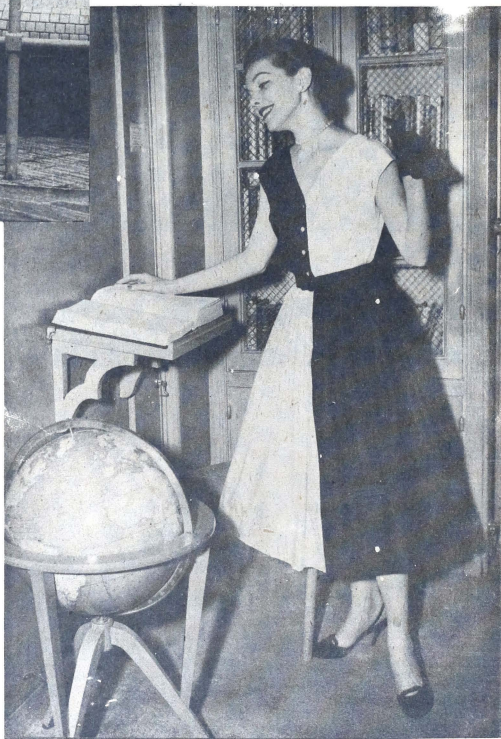

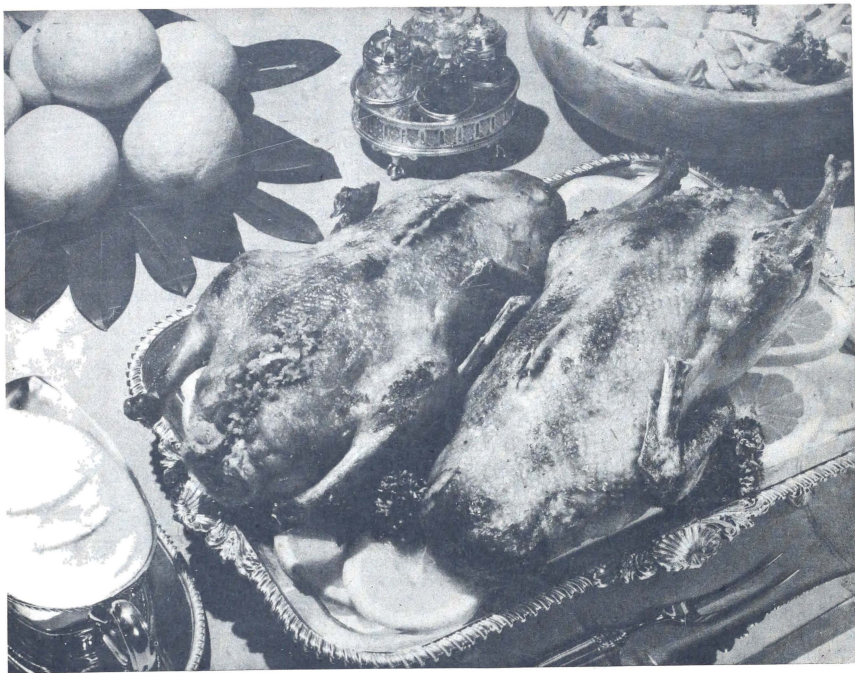
Magaan at Maginhawa ...

Magaan at maginhawang isuot ang makabagong uri ng telang lumalabas ngayon, ang poplin na sinamahan ng dacron. Ang puting kasuotang ito na may malalaking bituing bughaw, kuwelyong marino (sailor collar), pulang laso at *pleated* na palda ay gumamit ng gayong uri ng tela ...

Salisihan ang ginawang pagkakabit sa magkakumbinsyong itim at puting broadcloth na nakalarawan sa kanan. Bagay na isuot sa pagtungo sa mga pook-liwaliwan.

Mga Pagkain Natin

RELYENONG MANOK

Mga sangkap:

1 manok (katamtamang laki)	2 hinog na kamatis
¼ kilong karneng baboy (giling)	2 kutsarang tinadad na pikels
1 kahong pasas	1 latang gisantes (maliit)
1 boteng olibas (olives)	1 sibuyas (katamtamang laki)
2 nilagang itlog ng manok	1 kutsarang ketsup

Paraan ng pagluluto:

Govin ang manok. Alisin ang buto sa katawan pagkatapos. Iadisin ang kamatis at ang sibuyas.

Alinan ng tiga bato ang olibas.

Iinit ang mantika sa kawali at saka ilagay ang pinipit na bawang (maaring hindi na gumamit ng bawang). Isama ang sibuyas, kamatis, giniling na baboy, pasas, gisantes, pikels at ketsup. Timplahan din ng asin.

Kapag malambot na ang karne, isama ang hiniwang nilagang itlog. Kung s-kilng matuyuan ang nakasalang, dagdagan ng sabaw ng pinaglagaan ng mga lamang-loob ng manok.

Kung mai-miglamig na ang panlaman, ilagay na sa loob ng manok. Tahan ang lahat ng panig na hiniwaan upang mabalik ang dating hugis ng manok.

Balutin sa puting damit o sa supot ng arina, pagkatapos ay talian ang paliqid.

Ilagay sa isang kaserolang may kaunting tubig, takpang mabuti.

*Hiniyang maluto ang manok. Alisin ang damit na nakabalot.

Ipirito sa mainit na mantika ang buong manok. Itatagat hurag masunog.

Pedala nina
Aurora Jociel at Pacita Mariano

KILAWING HIPON

Mga Sangkap:
1 lasang hipon
3 kamatis

Paraan ng pagluluto:

Ikalobas ang hipon. Talupan pagkatapos. Ilagay sa isang pingang malalim.

Hiniwan nang manipis ang sibuyas gayon din ang kamatis.

Ikalat ang kamatis at sibuyas sa ibabaw ng hipon at pigan ng kalamansi. Lagyan ng kaunting asin.

Mesarep ang kilawing ito at pampagana sa pagkain.

“Ayoko Na Sa Bundok, Sa Guberno Na Ako”

—KADYO, salamat at naghalik-loob ka — sabi ng inang malaong nangulila sa pagmamahal ng kanyang anak.

—Hindi lamang ninyo nalalaman ang dahilan! At napaghaluglo ko si Kadyo.

—Bakit? Bakit? Bakit? — tanong ng ina.

Bakit nga kaya bumalik si Kadyo? Walang makahula ng tunay na dahilan ng kanyang pagbabalik sa nayon. Noong umalis siya'y determinadong-determinado siya. Wala siyang pinansin sa nangagsumamo sa kanya. Biglang-bigla ang kanyang pamumundok noon.

Umasenso si Kadyo. Naging Tinyente Kirat siya. Iyon ang kanyang sagisag. Naging kilala ang sagisag na iyon; gayunma'y hindi kinakutanan. Batid ng kanyang mga kanayan na siya'y hindi mapanganib. May nagpalasya na kaya lamang siya namundok ay dahil sa pagtatampo niya sa mga pangyayari.

At nang bumalik nga siya'y nagtaka hindi lamang ang kanyang mga kaanak, kundi pati ang kanyang mga kanayan. Pagkatapos nga ba naman niyang maging popular ay babalik na lamang siya at sukot sa lugar na kanyang pinagtapuhan?

Kinapanayam namin si Kadyo...

T. Bakit ka umalis sa bundok?

S. Ayoko na roon. Gusto ko na sa guberno.

T. Ano ang ikinayaw mo sa bundok?

S. Maraming bagay. Ayaw ko nang isipin.

T. Bakit, nakapanginigilabot ba?

S. Oo, at nakapanginigilabot. Kahit na hindi ako makapagsabong, dito na ako sa guberno.

T. Ano ang kinalaman ng sabong sa pamumundok mo?

S. Hindi mo pa pala alam ang buhay ko; kung bakit ako namundok at kung paano ako naging sikat sa nayon ngayon.

T. Ano nga ba ang dahilan ng pamumundok mo?

S. Makinig ka at isasalaysay ko sa iyo ang buo kong buhay.

T. Siguro nagkaroon ka ng galit sa gubyrerno, an?

S. Wala akong ikinagalit. Hindi ako katulad ng ibang namundok dahil sa nabaliang hindi na mainam ang buhay-bundok; na, may pag-asang umasenso sa piling ng mga kaaway ng lipunan; na, balang araw ay sila ang hahawak ng renda ng gubyrerno.

T. Seki mo umasenso ka? Di talagang mainam ang buhay doon?

S. Hindi mo pa nalalaman ang kahulugan ng salitang asenso, e. Makakarating tauya ryan.

T. Ito ang ikalawang tanong ko sa iyo: ano ang dahilan ng iyong pamumundok?

S. May kaunting himokit (hindi galit) ako sa gubyrerno dahil sa sabong.

T. Sabong?

S. Iyan ang dahilan ng pamumundok ko.

T. Ano ang ginawa ng gubyrerno sa pagasabong mo?

S. Isang araw noon ng Linggo. Todo ang punta ko sa aking panabong na bulik. Isinlan ko pa ang aming panggastos sa pista...

T. Ano ang nangyari?

S. Sulat ba namang nang mapalatakbo na lamang ang kalaban namang mayahin e, dumating ang isang tauhan ng gubyrerno!

T. Ano ang ginawa?

S. Pinakialaman ang nagasagupang mga manok. Lumapit sa may bulik ko kanyang iyon ang unang mabubong at umakbo.

T. Pero, hindi naman siguro ibinilang na tala ka sa kasong iyon?

S. Sino ang may sabi sa iyong hindi? Kaya nga ako nagingitngit. At ang masalapak na, e, hindi inasahang darating ang inspektor na iyon doon. Ang tagalatal na ng sabungang doon e, noon lang hinuli.

T. Ano ang nangyari sa pista mo?

S. Hinamig ng kalaban ko. Hindi naman ako nakatutol. Nagkakagulo na dahil sa inspek-

tor.

T. E, naghulalan ba?

S. Naku, oo. Talakas na sana ako, pero nakita rin pala ako. Sinututan ako ng isang sekreta. Nagtatabo na ako. Mahirap na ang mahuli, may multa. Nasimot pa naman'ang pera ko; malamang na mabilid ako. Kaya ginawa ko na ang pinakamabuting remedyo. Namundok ako.

T. Iyon lamang ba ang dahilan ng pamumundok mo?

S. Wala nang iba. Kaya naman malakas ang loob kong sumuko ngayon. Mabuti na nge't nang mawala ang mga dinaraan kong peste sa bundok!

T. Hindi ba masarap ang buhay doon?

S. Masarap? Heto ang suma: katiting na pag-kain; laksana-laksana lamok kung gabi; laging nasisiyawan; kadalasan'y bantay ka sa kubo at hindi ka tuloy makatulo...

T. Kaya ba naging manipis ang katawan mo?

S. Ano pa nga ang magiging dahilan ng ipagkakaganito ko? Di iyon na nga.

T. Kumusta naman ang buhay ng pinakaamo ninyo roon?

S. Naroon, natingiran ngang amo, pero gutom din araw-araw.

T. Ano naman ang layap ng pagasamahang doon?

S. Parang armi; may nag-utos, may sumusuro-

T. May hinawakan ka bang puwesto?

S. Mayroon. Tinawag nila akong Tinyente Kirat. Ngunit hindi ko akalaging ganun lamang nila ang aking katungkulan. Biruin mong gawin akong Tinyente ng mga kusinero?

T. E, paano ka naging popular sa pangalangan na nayong ito?

S. Tuwing magtatagumpay sila sa paglalakay ay tinatagaw nila ang pangalan ko. Mangyari, natatapat ang tagumpay na iyon sa kanilang paglabugan. At dahil sa ako ang tinyente ng mga kusinero, sumisigaw sila bilang pasasalamat. Iyan ang uri ng aking kabantugan.

T. Mabuti naman at naisipang mong sumuko. Nganyo'y tahimik ka na, ano?

S. Harinawa. Ayoko nang maaliit ang buhay ko sa bundok. Kahit na hulihin na ako sa pagasabong sa araw-araw ay papayag na rin ako. Huwag na lamang sa bundok. Papatok na ako kahit sa anong trabaho ngayon.

T. Bakit, ano ba ang lathim ng trabaho sa bundok?

S. Kung minsan, ang panliligalig ay hanapuhap; ngunit' kadalasan, hanap-kangkong para mabuhay!

"ITO ANG AKING AKDA"

*** KABATAAN: Ipedala sa pliek na ito ang "unang buwang na inyong panitik" ni... obregon. Kong "masa" ni inyong ay itay na malalaba. Ang karamihan sa buhay ay bawal malalaba ay maging ang mga akda sa tangapan ng "Bagong Buhay", Gussling Times, Florentino Torres, Maynila.

Tandaan: huwag kukulangin sa pliek (1) at huwag maramang lipekt sa 16" balahiti (1) ng buwanong pagpapalit-ayit ang haba ng bawat akda, at malalapang sa dalawang patung (double side). Masail ring sulat-hamay, kalsapama; malapang ang pagkakatulad at may malaki-ling patung (space).

Ang bawat akda ay kailangang tulon sa kung ano (bata). Maging magpapalit ay kabilang akda kailangan ng ang bawat itay ay may karamihan kupa, alalang hege, kung dalawang akda ay dalawang kupa, at kung tatlong akda ay tatalong kupa. Ang akdang walang kalsap na kupa ay hindi itatanggal-oleng.

Ipedala ang inyong akda, sa pliek sa "ITO ANG AKING AKDA", Magasin ng Bagong Buhay, Gussling Times, Florentino Torres, Maynila.

"Hihi... Hihi..." ang bugaw ni Mang Kikoy habang pinatutulin ang takbo ng kanyang kabayo. Ang kabayo'y pinalala niya ng mahina sa likod. Noon ay iskapat na ng hapon at kailangan siyang umuwi sa ika-anim. Puso lamang at dala-wampung limang sentimo ang nasa kanyang bula.

Kailangan niyang biyan nang ma-but-butting likod ang kanyang amo upang malaki-laki rin namang ang kanyang tangapan. Dalawang linggo nang nangangailang ang kanyang asawa. Isang sangal na lalaki ang naragdang sa tatlo niyang anak na pang-wag babae. Sa araw-araw ay kailangan niyang mamili ng pagkain at gatas para sa kaniyang mag-anak. "Hihi..." ang muling bugaw ni Mang Kikoy sa kabayo.

Sa isang panulukan ng daan ay may tumawag sa kanya at sumakay. Tinignan niya ang sukay na tala galing sa malangyug lugal. Pinatulin ni Mang Kikoy ang kanyang kabayo at makaraan ang ilang sandali ay pinahinto siya ng sakay sa

ANG MATAPAT AY PINAGPAPALA

patag ng isang malaking bahay. Marahan niyang hinatak ang renda upang lumakad ang kabayo nang walang ano-nyong ay ibig din niyang maging matapat. Ngunit ang kanyang pamilya... ang kanyang tunggung anak na lalaki...

niya nakitang nakatitik sa Identification Card ang pangalan at tirahan ng may-ari. Naisalobob niyang ari iyon ng lalaking buli niyang isinakyat. Naisip niyang marahil ay malungkot ang lalaking yaon.

Napaling na lamang si Mang Kikoy at pinalang ang kabayo upang mapalaya sa lugal na iyon.

May isang oras pa ang nakaraan bago huminto si Mang Kikoy sa tapat ng bahay ng kanyang huling sakay. Kumatok siya sa pinto at siya'y sinalubong ng lalaking isinakyat niya na nakalarawan sa mukha ng kalungkutan.

Inabot ni Mang Kikoy ang kalupi sa lalaki at sinabing nakuhina niya sa kalesa.

Tuwang-tuwa ang lalaki. Binuksan ang kalupi at binigyan si Mang Kikoy ng tatlong pisong. Nagpagsalamat si Mang Kikoy at masayang nagpaalam. "Hihi... Hihi..." ang bugaw ng Mang Kikoy sa kanyang kabayo. Masaya siya pagkatapos maging ang kanyang kalalaban at sa bula niya'y naroon ang tatlong pisong malaking kaluwagan na tilang mag-anak... (X)

—Felina Pantón Perez
13 taong gulang
St. James High School
Subik, Sambaless

Bangkay na Lunggati

Sa bang-dalita ako sinilang at lamping gulangit. Ang nilakhang saplot ng murang katawan, Sa giray na dampa't lunting kabukiran ako nagkaisip. No ang nagpapalaya'y palad ng magulang...

Magbuhay sa gulat at dinsulang hirap ako ay bumangon. At langka'y bumuo ng bagong pangarap: Ang lundag na sipag at katig na sipag sa hampas ng alon. Ng dagat ng Buhay ay halos mawalat...

Ako'y nagpatulod na nagpupunyagi at buo ang loob. Na sinasalasa ang sawig sa mithi, Sa pagkapalaut ay di na mawaring kung sana tutungod. Ang susuling-suling na hapon lunggati...

...Ngayo'y patalam na... dumarapit-hapon, wala pang nasapit. At ni walang bakas sa landas ng layon: Sa minulang pangamp na rin mabuburoi ang bangkay na pangit. Na sa kahiraspan ay di nakaahon...

—Amelia Ramos Bautista
1160 Jose Abad Santos, Ex. Tundo, Maynila

si pag-asang-ayon. Bahat noon ay hinarrap ko na ang bukid. Paminsan-minsa'y naasala ko ang aking mga kamag-aral at buong pagkaing-git kong naibubulong sa sarili na mapapalad sila at may tanawang magandang kinabukasan.

Malaki-laki ring halaga ang napadala ni Inang sa pagtatapos ni Ate. May sakit noon

Matibay Na Sandigan

*KINALULUNGKOT k o, anak, ngunit kailangang maghinto ka muna ng iyong pag-aaral," ang natatandaan kong wika sa akin ni Inang isang hapon habang nagbibihis ako pagkagaling ko sa paaralan. Napatigil ako sa paghuhubad ng sapatos at nagpatining ako kay Inang. Nagtatanong ang aking mga mata.

"Sumulat ang ate mo at nanganangailangan ng malaking halaga, kaya ang salaping nakalapa para sa iyo ay siya ko munang ipadadala." At ipinakilita sa akin ni Inang ang sulat.

Gaputok ma'y hindi ako nag-salita.

Habang binabasa ko ang sulat ay naaalala ko si Ate. Isang taon na lamang at tapos na siya. "Education" ang kanyang kinukuhang. Nang matatay si Inang isang taon na ang nakalilipas ay muntik na kaming mapatigil sa pag-aaral

ni Ate. May naiwan din namang kaunting kabuhabayan si Inang kaya natitugoy ang aming pag-aaral. Nasa unang baitang lamang ako ng matatag na paaralan noon, at ngayo'y nasa ikalawang baitang na ako. Ngunit ngayon ay matitigil ako ng pag-aaral. Matagal ko nang baitang na ubos na ayon ng kabuhabayan naiwan ni Inang, subalit hindi ko akilang mahinto ako, gayon mayroon pa rin namang kaunting salaping nakalapa para sa amin ni Ate.

Marahang tiniplok ko ang sulat at ipinalalob ko sa sobra.

"Huwag kang mag-aalala, bayaan mo't pagkatapos ng Ate mo ay makapag-aaral ka uli," ang aliw ni Inang habang nakalalabay siya sa akin patungong kusina.

Pinisil ko ang palad ni Inang. Ngunit ako sa kanya tanda ng aking pagkaunawa

si Inang at hindi siya nakadalo sa "graduation" ni Ate.

At isang araw, tumanggap ng sulat si Inang na nagbabaling nagtuturo na si Ate sa Maynila. Bukod doon ay nalangko si Ate na padalanan kami ng pera upang makapag-apatulo ko sa pag-aaral.

Kung ilang buwang unasa kami ni Inang.

Isang gabing galing ako sa isang kabigan, nang papanahik na ako sa amin ay may narinig akong tinig ng isang lalaki.

"Huwag kayong mag-aalala, hindi namon kayo bababayaan".

(Sundan sa pahina 17)

Pitak ng "Itong Akong Akda" Magasin ng Bagong Buhay Gussling Times, Florentino Torres, Maynila

G. Patnugot:

Kalikip po nito ang isa kong akda na may pamagat na _____

Pangalan _____ Edad: _____

Tirahan o paaralan: _____

MASIGLA ang pagpukpok ni Endong sa suwelal ng gi-nagawa niyang sapatos. Sinusundan niya ng sipol at ng pag-uug ng ulo ang pagpukpok. Tumilapon tuloy ang anuming pako at iyon ay gumulong hanggang sa may pautan. Dumampot siya ng ilan at inipit ang mga iyon sa kanyang mga labi. Natigil ang kanyang pagpipol ngunit nagpatuloy ang pag-uug ng kanyang ulo sa pagsuod sa gi-nagawa niyang pagpukpok.

Ilang animo buhat sa pinto-uan ng tumakip sa luma't ukit-ukit na katangan niya ng sapatos.

"Natangal ho ang hibilyo ng sapatos ng anak ko," ang sabi ng baboing may limampung taon na marahil ang gulang.

"Halikayo, tuloy kayo..." Umupo kayo rito... sandali lang ho ito," ang sumusundad na sabi ni Endong matapos niyang maibuga ang mga pako sa kanyang palad.

Bago niya sinimulan ang pagkabit sa hibilya ay maiingat na muna niyang nakuhang ang nakabalot sa ilalim ng mesitang malapit sa kanyang katagan. Buong ingat niyang inalis ang balot. Niyon bago inabot sa babae.

"Manood muna kayo nitong album, Aleng ano, habang naghihintay kayo."

Inabot ng babae ang album. Walang malasakit at lalong walang kasibihan iyon sa sumusundad na pagbuklat sa mga dahon ng album.

Ang hindi pag-uwasawang tingnan ni Endong ay saglit lamang na matapos ng babae.

"Ang... ang suotkadete ho sa bandang una," ang sabi ni Endong, "ay kapatid ko."

Nactigay-loob naman ang naghihintay na babae. Binuklit na muli ang album sa gawing una.

"Iyan ho... ang isang iyon... kapatid ko hong kadete..."

Marahan lamang ang tinig ni Endong. Mababa, marahan, karawanan. Ngunit napatigang mabuli ang babae sa nagsestila: gayon na lamang ang pegmamalaki sa panig ninyo. Nagbalik ang tinig ninyo sa nasa larawan.

Naroon din ang mga matang may kasingsinghan ng sapatero. Ang ilang na katamtaman ang laki. Ang mga labing may kapalaran kong kaunti. Ngunit wala sa sapatero ang kinitis ng balat ng nakalarawan. Ang titik at tindig muna. At ang kaputian ng bit.

Ngayon napansin ng babae na ang karamihan sa mga larawan sa album ay sa sinasagang kadete.

"Iyan ho ang retrato ng klasa nila room," ang sabi ng sapatero. "Iyan ho naman nang magkaroon sila ng sayawan. Nagkapremyo ho sila sa isang iyan sa kabuayan ngunit nagmamata. Mga kabigyan ho iyan ni Aniel..."

"Aniel?"

"Ang kapatid ko ho..."

Ilang matandang lalaki ang

nanggaling buhat sa likuran.

"Ipinakikita mo na naman ba ang mga litratong iyon ng iyong kaputlo, ha?" ang natatawang tanong ng matanda.

"Ho?"

"A... para lang ho hindi sila mainip, Tatang. Inaayos kong mabuti ang pagkabit ng hibilyang ito e..."

Matamaya pa at nagkadala-awa na ang nagbabalita sa babae tungkol sa nasa larawan.

"Awa ho ng Diyos," ang matanda, "napagtapos din ng Endong na ito ang kanyang kaputlo. Matatal ho ang ulo ng isang ito," at maglihi na hinagud-hagud ang makinis na mukha ng isa sa mga larawan.

"Naku, oho nga, Misis," at nagninging ang mga mista ng sapatero. "Ang talas ho ng ulo ng kapatid kong ito..."

marahan at kimi ang lawang sumunod... "hindi ho gaya ko..." apat na grado lang e natigil niya.

Matamang pinagmasdan ng babae ang magama at ang nasa larawan. Kitang-kita niyang ang buong daigdig ng mag-ama'y nakapaligid sa nakalarawan; ito ang buong kahulugan ng kapaligiran buhay.

Ang pagkabit ng hibilya ay tumagal...

"Kung may awa ang Diyos, sa Marsong darating ay tapos na ang batang Ito," anang matanda.

"Tiyak ho iyon, Tatang, anang sapatero. Hindi pa nalagap kahit kalain si Aniel." isang ngiting tigil na tigil ng babae ang gumuhit sa labi ng matanda.

"Ang naaalala ko lang, Endong, baka manibog rito sa purbinsya ang iyong kaputlo." Kay-kantid dito e...

"Matagal na ho sa Baygo ang kapatid ko, Misis, e," ang baling na paliwanag ng sapatero sa babae. "Buhat nang mag-ara siya roon e, ilang beses lang nauwi rito... ilan nga ho lang ho, Tatang?"

"Aba, dalawa lang ata... noong bakasyon ay hindi a... maski na noong nauna pa..."

"Nagpapay nang sumusundad ho babae."

"Arin," ang napabilagang sabi ng matanda. "Endong, ang hibilya! Apurahan mo't kangina pa iyan!"

Nagkatawanan ang tatlo. "Hindi ho bale," ang sabi ng babae. "Diyang lang ho naman ako sa tapat e..."

"Aho 'ka n'yo?" Nagulat ang magama.

"Nagbabakayan ho kaming nagbabak sa mga biyanon ng rito," ang paliwanag ng babae.

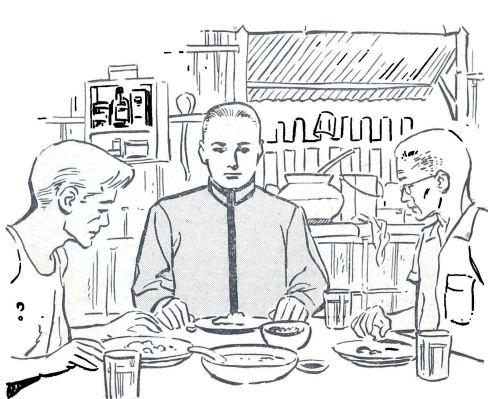
"Arin, at ikaw bago ang asawa ng Vicente?" ang gulat na kulang na isang matanda.

"Koyong pala ang manunggam na Be Solo at Da Inta," anang sapatero sabay pukpok sa pagkabit ng hibilya.

"Aba, medyo kamag-anak pa ng mga biyanon ng Tatang ang mga biyanon n'yo 'sa..."

"Sabu nga ng mga biyanon ko."

Hirabuknan din, samantalang

ang PAG-UWI

ni GENOVEVA EDROZA MATUTE

lang nakadungaw ang babae, ay tumigil sa tapat niya ang mga hakbang ni Endong.

"Anu alam ho n'yo, Misis? Ang kapatid ko... iyon na xita n'yo sa album, uwi rito sa Linggo." Halos hindi magkamtala sa pagbabalita ang sapatero.

"Siwaga ba? Aba, bakit? Tapos na ba sa pag-aara!?"

"Hindi ho, sa Marsop pa, pero uwi raw sa Linggo..." sabi sa sulat sa amin ng Tatang ko na kangina lang dumating...

Uwi! dahil malapit na ang pista rito."

"A, ang gusto mong sabihin, dito na magpipista tuloy?"

"Hindi ho, Misis. Babalik muna uli sa Baygo bago magpipista rito. Ang lagay e, may balak ho atang magdala rito ng mga kabigan sa pista-bayan."

Ang isa pang pares na sapatos na dinala ng babae kay Endong nang araw ng Bivernes ay hindi na nito nagawa.

"Apurahan ho ba ito, Misis, dahil baka hindi ko ho agad magawa..."

"Inaayos ho kasing nabuti ng isang ito ang kuwartong tutuluyan ng kaputlo niya e. Gumagawa ng katre, saka isang mesita na maaring pagtanan ni Aniel..."

"Hindi naman apurahan ito, Endong... kahit kalain mo gawin. Tutulong ko kayo sa pag-aayos kong gusto n'yo," ang alok ng babae.

"Iiyang-biya ang magama ngunit naglipit sa pagtulong ang babae. "Para naman kayong hindi kamag-anak ng mga biyanon ko..."

Ang pagtungo niya sa gawian ng sapatos ay naging panamood tuloy; sa paglalagari ni Endong ng kabayo, sa pagkakatam nito, sa pagkakatap at pagpapakao. Ang katat at mesita ay natapos at ang mga iyon'y pinagtulungan nilang ayusin sa silid na tutuluyan ng darating.

May isang bagay pang kaurin nang malimutan ng magama. Sabado na ng gabi nang maatal na ilang manghiram sa isang ng kubertoso.

"Isang kutsara, isang tinidor at isang kutsilyong pang-nesa lang ho, Misis... baka hindi mabusog ang aking anak kung pagkamatayin namin iya e," ang marahang sabi ng matanda.

"Baka nga, Tatang," ang salo ng sapatero. "De-kubertoso sila sa akademya e."

Maagang-maaga pa ng araw ng Linggo ay nagsumba na ang mag-ama. Hindi na nila tinatapos ang buong mista. Pagkabinidyon ni Pare Marcos ay nagsamantal na sa paglabas ang dalawa at ilang maunahan pa ng matanda ang kanyang anak sa paghagos pa-tungong istasyon ng tren.

"Ang Tatang naman," ani Endong, "alass-siete pa naman ang dating ng biyaye!"

"Ang lagay bal'ala pang alass-siete ninyo, Rosendo? Kangina pa putok ang araw..."

"Ala pa hong tunasy, Tatang, hindi ba ho ng nakita ang liros sa simbahan, alass-siete pa lang..."

"Ho, ano bang liros-liros

itong putok na ang araw kangina pa?"

"Ang nangyari nga'y isang oras na naghinay ang dalawa sa istasyon bago nila marinig ang matinis na sipol ng tren buhat sa ibayo.

Buhat sa bahay ng kanyang mga biyanon ay nagmamadaling nanag ang babae. Naki-pag-uwanan sa sipol ng tren ang kanyang mga hakbang, patungo sa tirahan ng mag-ama. Inaayos niya ang pinakabagong kumot na ililatang matanda sa kababagong yaring katre. Itinuwid niya ang nanilal sa mesita. Nakita niya ang malaming nang tukulata sa kalanan, ang kating lamig na marahil ay isasagang at ang isdang nakatuhog, namimintot sa katubanan. Inilinit niya ang tukulata nang maritig niya ang matanda.

"Magpalit ka agad ng damit, Anak, nang mapreskrukan ka, hane?"

"Mag-alis ka ng sapatos, Aniel," ani Endong, "nang makabigang iyang mga pamoo."

"Eto ang sanela, Aniel..."

"Aba, narito pala si Misis!"

"Ayaw ba n'yo nganda ko ang inyong kadete, Tatang?" ang sabi ng babae habang laisanasag niya ang kanin.

Abu-abot ang pasasalamat ng matanda at ni Endong sa pagtulong ng babae.

"Naku, siwaga pala," ang biglang sabi ni Endong.

"Aniel, si Misis ang mauungang niya Ba Solo riyon sa tapat... matulong na matu-

long sa amin ni Tatang."

"How do you do?"

"Ang tinig ng bagong dating ay mababa at malamig.

Hindi magkatututo ang mga mata at ang babae sa mga bahain ng agahan sa mesa.

"Saan ba ireng kutsilyo, sa kaman ba o sa kaliva," ang natanawang sabi ng matanda.

"Ang Tatang naman, wala namang kukhitiyahan," ang natanawang sabi rin ni Endong.

Ang mga tawa nila'y mararahan at mabababa, di nakatiyag.

Nagsabon muna ng mga kamay ang bagong dating. Pinihiit ang lumang gripo... hindi'wulang pumatak sa tubig buhat doon. Dali-daling tumabon ng sapatero buhat sa malaking tapayan sa sulok at tunti-unting ilimuhos ang tubig sa mabubuang kamay ng bagong dating. Lumapit ito sa pamahinan ng kamay na nakasabit sa tapat ng tapayan,

Sa pakinig ng babae, ang tinig ng bagong dating ay ibang-iba sa mga tinig ng matanda at ng sapatero. Ang nararinig niya ngayoy isang tinig malamang wala magmaslak, walang buhay.

"Si Endong ba 'ka mo? Apa, inabuti-buti rin 'naman ang kani'ng kaputol mo sa pagkukumpuni ng mga sapatero..." ang lagay nga lang, may araw na may kita, may araw na al..."

"Alam mo na naman ang mga tao rito, Aniel e," ang salo ng sapatero. "Marami pa rin ang hindi nagsapato..." "Ako naman e..." etc." ang patuloy ng matanda. "Tutu-lung-tulong sa iyong kaputol, hindi na nga lang gaya nang dati. Mabalis ang paglabo ng iata ko e." Marahan ang tawa ng matanda.

Napansin ng babaing tila hindi nakikinig ang bagong dating sa mga sinasabi ng dalawa. Sinundan niya ang mga

ani Endong, "para sa iyong mga kumbidado."

"Kami ang bahala rito, Anak. Huwag kang magalala ng kahit ano," ang dugtong ng matanda. Ihabanda namin ang babay, ang mga higain, ang nuga..."

Gumalaw ang mga labi ng bagong dating. Paputol-putol ang mga salitang nanggaling doon.

"E... Tatang... Endong... huwag na... huwag na muna... kaya..."

Panabay na napatingin ang dalawa sa nagsalita.

"Hi? Aha, bakit, Anak?"

"Ano 'ka mo, Aniel?"

Nilapi-laprot ng bagong dating ang sigarilyo sa kanyang kamay.

"E... sabi ko... sabi ko... huwag na muna kayong... maghanda ng kahit ano... hindi 'ya sila... makakasa e..."

"Ano?"

"Hindi makakasa?"

Nang Matamo Niya Ang Pinanghagar Na Langit Ay Pinangimian Niyang Tumunggay Sa Mga Nasa Ialim Na Tumulong Sa Kanya Upang Magtagumpay

saglit na napatigil bago patuluyang naupo sa harap ng mesa nang hindi nagpahid.

"Malinis ang pamahinan, may pekang nga lang," anang matanda. "Mayroon pa tayong riyang walang pekang... teka nga'ni mahanap..."

"Hayaan nyo na, Tatang," ang sabi ng bagong dating. "Tuyo na naman ang mga kamay ko e." At nagsimula nang mag-agahan.

Sana'y sinanay sa paggamit ng mga kubertos ang kapatid ni Endong, ang naisip ng babae. Ngunit'nt kami lamang ang nakain. Marangit ang natira sa agahan.

"Aba, bakit hindi mo pa ubusin," ang sabi ng matanda. "Konti pa o, konti pang sinangag," ang pagpipilit habang isinasalin ang nasa malaking pinggan sa nasa harap ng anak.

"Magpakabusog ka, Aniel," ani Endong. "Para sa iyong lahat iyan, s, kumain na kami ang Tatang bago nagsimba. Aha, si Misis nga pala, kumain na ba kayo?"

"Ay, kangingang-kangina pa," Muling nagsabon ng mga kamay ang bagong dating. At tila nakalimot, biglang pinihina na muli ang lumang gripo.

Mabilis na tinabunan ni Endong ng tubig ang mga kamay ng kapatid.

Pinasapan muna nilo ng dalang pahayagan ang silyon sa tabi ng mesa bago umupo. Nagisid ng sigarilyo. Himnit muna at ibinuga ang usok bago ngasalita.

"Kumusta naman kayo rito ni Endong, Tatang?"

panangin niyon: buhat sa mesitating bilang pinta hanggang sa mailagagas pang panabi ng babae, kayayarin katre; buhat doon hanggang sa paligid-igdig ng maliit at halos sumilid-igdig na silid na pinaglutungan nilang ayusin noong nakaraang araw.

"Siypang pala," ang biglang sabi ni Endong. "Aniel, malapit na ang pistang-bayan dito. Nasabi mo na ba sa mga kaibigan moong taga-Bagyo?" "Biglang napatingin ang bagong dating sa nagsalita ngunit'nt hindi sumagot.

"Aru, oo nga pala!" Tumaagininging ang kesabikan sa tinig ng matanda. "Ang mga kaibigan mo nga palang taga-'Eksdemya'! Bakita naman nila ang karakol ng Mahal na Santo Niño sa dagat. Saka isama mo sa bagong sibul na pinagdaragay ngayon sa ibayo... ano nga ang tawag doon, Endong ng 'Miyu Espirang ano, Endong?"

"New Spring Spot, Tatang. Oo nga, Aniel, madadala mo ang zga kaibigan moong taga-Bagyo rono. Maganda raw lugat na iyon ng bagong sibul a..."

Napatigil ang paglipit-lapit ng mga panangin ng bagong dating sa mesitang walong pinto at sa mailagagas pang panabi ng babae, kayayarin katre. Ang panangin niya ngayoy's nasa munting daliri ng kanyang' pala sa sumisingaw sa himu-himulmo na nasa ibang walong pinapalapat. "Asaparin ko ang isa pang katre at isang malaking pagpago bago dumating ang pista,"

Nagsikip sa silid ang pagkabigo sa tinig ng magama. Patuloy ang paglipit-laprot ng bagong dating sa sigarilyo.

"May... may affair kami sa Akademya e... pati siguro ako ay hindi... hindi makauwi sa... sa pista..."

Panabay na napatayo ang matanda at ang sapatero. Ang unang lumapit agad sa nagsalita.

Narinig ng babae ang panalayang paghimok ng dalawa sa bagong dating, ang maminisan-misang pagagot ng hull.

"Pilitin mo sana, Anak... masaya ang pista ng Mahal na Santo Niño rito a, nalumitan mo na ba?... Saka, sabik na sabik kami sa iyo..."

"Sabi mo sa sulat mo, maminista kayo rito... ikaw at ang iyong mga kaibigan..."

"Maski ikaw na lang, kung hindi sila maari, Anak..."

"Magmasa ka kahit ilang lamang sa mga kaibigan mo, Aniel, para masayahin ka sa pagbabakasyon dito..."

"Huwag ang hindi ka umuwi, Anak..."

"Prehilitin ko, pero..."

Nilikom ng babae ang piangkanan sa ibabaw ng mesa.

"Kasi... may affair kami sa Akademya e..."

Inilabas ng babae ang pinagkanan.

"Baka sa isang taon na, Tatang, Endong... ako at ang akting mga kaibigan..."

Pinihiti ng babae ang lumimang gripo sabay ang pagkakaibig ng babae, buhat doon. Tumabon siya sa mat

(Sundan sa pahina 30)

o, kung nagkataon!

sa buksan ng pag-aaralan-agan, ang kanta sa lab'y-dimorpanungaw; pating pagmamim'y tuloy ba itakay sa silid na walong gandang inabutan.

nga gumiguring nagbabon sa isip ang ityng' larawan panganyo nabalabit; nararatan sa gityng' hapag na may ukit at nakukulayan ng lukas sa gidit.

nakapatong dito ang isang papulat, letab'y ilawung pumikit-dumilat; na sa isang dany'y papel ne hustalik, pigil ng dinalat'y hindi matatag.

ang papel nang tungat' matimang basahin, may nangakusulat na tanong sa akin; mabababaw lamang ang tanong sa turing, isasaagot diygn naman ang natatim.

"ano ang sa iyoy makaliligayot", usang katanungang daan na pig-asa, sagot ko'y "ang bagay na ating napita, sa bulaklak mula'y mauwi sa bunga.

"alin ang sa iyoy pinakamainam" it skasiya habang nabuhit-hayot", "matatad sa ibong pagpikat ng araw, may butil sa tukang pasasalamat."

"alin naman gawi ang kasikit-akit at minamaraapat ng iyong pag-ibig?", "hamatol sa gitag ng buhdin, matinis, matapat at hindi nakiting ang tinig."

ang iba pang tanong habang nininilay, nakatka sa papel ay di-namalangay, nang apuhapik ko'y dagling pinangitan ng tinig ng aking nagsungumaman.

pinapagabalik mandin ang pangarap sa ibig limitan ng aking pumilat; ang panangin kong may sapot na ulap, ginawang tanawing humahamihilag.

sa sandaling ito mataas ang tebing na iyang humati sa iyot' se akin; (at... ngayon, mahat ko, hatimang magsalita sa awit ng pusong matiny awitin!)

MATIBAY...

(Buhat sa pahina 14)

"At dalawa na kaming maglilingkod sa iyo ngayon," tingit naman iyon ni Ate.

Biglang kumamba ang akting dibdib. At nang maririg ko ang hikiti ni Inang ay namanig ko ang labat... Sa sama ng loob ko ay madali kong nilisan ang tagpong yaon.

NAGSIMULANG MABUNG-KAL ang lupang kinatayagan ko. Pakawal-kawal ang hawak pang araro. Mahipit ang pagkakahawak ko sa tangkyang ng ararong walong sawang nagsapayagan ng ilang nagkakaibig sa akin.

Binitiw ko ang araro, at pinahid ko ng isang lumang tuwalya ang pawisang kong

dibdib. Kay laki ng ipinagbago niyon, sunog na sa araw pati ang mga bisig ko at mukha. Tinanaw ko ang munting kubung kung ilang linggo ko ring hinasay sa gitna ng malawakan ko ang labat... Sa sama ng loob ng katuwayan at kagsaganan... (X)

—DANTE YARDOLAZA

16 na taon gulang
Luis Peral High School
Tayabas, Quezon

BAKAS NG NARANAN:

Nagkaroon ng kasagahan sa Villa Montserrat alagan paratibang ni Don Alfonso Marial, isang may-akapong kasalita, na nag-angkin sa Montserrat, ang paglalit niya sa Pilipinas. Kabilang sina Agapito at Teresa sa mga damala. So unang paglalit na lamang sa dalagat ng Espanyala ay bumunga na ang kasaligang anak ni Roberto Ambo, na, pinanibugohan saonon sa Teresa.

Wag sabing ya'y nagayaya sa Agapito sa Mandakayan ngayon ibigad ang balanta ni Benitoak Hoy Rosend Isinatak. Sumunod ang pagpapalag sa Bulinewak Manabugoso, Pagsagayahan sa pangang Pagpapalag ng hingiligan.

(Ika-5 Labas)

NAKITA ni Montserrat ang kanyang sarili na nasa gitna ng isang kalsada; napaliliit-irang ng maraming naglalakhang asong isa-isa ng kumakagat sa kanya. Hindi niya maliwanag kung bakit siya naroon; kung papanong napaaligiran siya ng malalaking aso. Natugunan na lamang niyang nasa gitna siya ng isang di-ni-yak-lalang kalsada, at parang muligang naglabas sa kanyang paligid ang mga aso... na, kahit bumabang ang mga nagpin sa kanyang laman ay hindi siya nasasaktan; para lamang siyang sinusundot ng alipier nang bahagya. At, kahit' anong bugaw ay ayaw lumayo' ang mga aso.

Narinig niya ang kanyang boses sa pagbugaw sa mga aso, at, parang hindi niya boses ang kanyang narinig.

lan ng mga aso... at siya'y nagkarap.

Ikinurap-kurap ni Montserrat ang kanyang mga mata. Nanaginip lamang siya. Nasa labas siya ng kulambo at ang kagat ng mga asong parang sundot ng alipier sa kanyang pangamip ay kagat marahil ng mga lamok sa kanyang katawang nakalabas sa kulambo. Ang kahulugan ng mga aso'y buhay na tiniig ng kanyang kapaligiran sa katamihikan ng gabí.

May pagnansang nabuhay sa kanyang puso at umakay sa kanyang bumangon. Wala siyang naramdamang takot nang tunguhin ang durungang at silipin sa puwang ng hinlana ang nag-iisang lansangan ng tayon. Sa kababahan ng kalsada'y wala ni isang taong naglalakad. Wala ang binatilyo.

Hiní! Bakit ko ba lintindi-hiní! Hintsura lang ng Indio!

Sabali't nakatulog at nakatug siya na laman ng diwa ang "Indio," at hanggang sa nagising siya kinubuklitang ay hinatnong niya sa sarili: ano ang kahulugan ng kanyang napangarap?

KUNG papanong sa relihiyon ay may sariling pitosopya ni Maestrong Tino ay gayon din sa pagtuturo. Hindi siya naniniwala sa "pagpaparusa" sa isang pupilo, upang ya'o matuto. Labag na labag sa kanyang pagkikilala ang pagpapaluhod sa asin o munggo, ang pagpalog ng palmeta sa

mga pangarap ni Maestrong Tino, bilang isang guro. Kailan man ay walang isa mang batang nagkaroon ng sariling busang pumook sa eskwelahan ni Maestrong Kulas, nang kanyang kapanahunan. Ni siya, si Maestrong Tino mismo ay nangangaykay sa takot kapag nasa kanilang harapan noon nang matanda nilang guro. Dulo't pusterera'y sinino-sino lamang ang nakatagal sa kanilang magkakilaga; 'y si nasirang Besfro. Si Mang Pedrong Kuntro. Ang naging Kapitan Juang Kamagong, na kung kaya lamang nakatagal sa pag-aaral at nagkaroon ng bansag na Kamagong ay dahil sa paglang ginugulpi mula ng kasong kamagong ng ama yagora lamang mag-aral. Ang isa pa (na nakatagal sana) ay si Julian Asarol, nang minsang bumahag ang zapa sy palamad, na, lubos pang ipinagpapalad marahil ang pagkalulund, sapagka't hindi na mapilitip ni Ba Uryang na makipagkisse kay Maestrong Kulas. Ang kahulugan ay siya. Hang hangang hinalang ang labuho ng kakawate ang dumapo mula sa kanyang katawan... bago sinumpong ng atake de corazon si Maestrong Kulas at namatay?

Sinoyog ng pangalitan ni Maestrong Tino ang buong klasa na pawang nakayuko at abala sa pagsusulat. Naroon si Angellito anak ni Kabesang Ambo. Si Teresang anak ni Ailing Iska. Si Hugong anak ni Tiniting Nicolas Nicdao. Napalilig si Maestrong Tino.

ng aklat na yaon?

Napukaw si Maestrong Tino nang lapitan ng isang pupilo.

—O, aso, Antero... tapos ka na ba?

—Hindi pa po, Maestro.

—O, e, hindi pala'y bakit ka narito na?

—E, kubyon po, Maestro...

—Sinong Huwan? —Nagtatwanan ang buong klasa.

—Hindi ho si' Huwan. Si Don Alfonso po... nasa labas.

—Ha? —Pigil ang pagpasalita ni Maestrong Tino, na si nabayan ng indig. —Bakit hindi mo sinabi agad.

Nagkamot lamang ng ulo si Antero, habang nakatingin sa matandang guro sa patungong pintuan.

Hindi suklat-kalalan ni Maestrong Tino na dadako ang matandang kastila sa kanyang "paaralan," at ngayong makaharap ang Don ay wala siyang magkabilag na pangangusap.

—Ma-magandang umaga po, Don Alfonso, —aniya, —Ikinalalungkot kong hindi ko kayo agad nakita.

—Magandang umaga, Maestro, —matatasa na batag kasalita. —Sadyang hindi ko kayo ginambala... saka, kinuna namin ni Montserrat na hintanin iyon kayo.

—Buwenas... Iha, —bati ni Maestrong Tino sa dalagita.

—Ano po ang mapaliliging kod ko sa inyo?

—Nais kong kayo'y kuning guro ni Montserrat, —walang gatol na tugon ng Don.

—Ho? —Hindi makapanigwala si Maestrong Tino. —Pero, marami hong cogleg sa

Walang anu-anoy isang lalaki ang sumulpot na lamang at suklat sa kanyang harapan. Nagtatangka iinitigan niya ang mukha ng lalaki. Yaon ang binatilyong nagsayaw ng tininking, ang binatilyong nakita niya sa simbahan, at lalo siyang nagtaka nang mamukhaan niya ang lalaki. Papanong sa napakaligang panahon ay naging binata agad iyon?

—Bubugawin ko ang mga aso, —aminyon sa kanya.

—Ituwag... hindi naman nasasikat mangarap, —laturan niya.

—Bubugawin ko! Kung kinakagat ka'y ako ang nasasaktan.

At, binuwag ng lalaki ang mga aso.

—Hindi na durugo ang oking puso.

—Kaya pala ako hindi nasasaktan, —nagtatangka tugon niya. —Tingnan ko nga ang puso mo.

—Ayoko.

—Titingnan ko lamang.

—Ayoko... nakahihya.

—Bakit?

—Kasi'y dugu-duguan... si-rasira.

—Kahit' na.

—Ayoko. Ako'y isang "Indio."

—Kahit... na.

Ang katamihikan ng kanyang paligid ay muling binasag ng sagu-sagunsong kahu-

nga bisig, o kahit' ang pagpipigok sa tenga, ng isang bata. Naniniwala siya, na, ang pagpapalawak sa kaisipan ng isang tao'y nangpapalagan ng isang tumpak na panamaraan. At hindi pagpaparusa ang pinakamabisang pamamaraan, manapa'y pag-unawa at pagtarok sa sariling kakayahan ng isang tiutururan. Ang ulo ng isang tao'y hindi tulad ng pako. Upang bumaon ang pako sa matigas na bagay na pagpapakuhan ay kailangang rindihin ng pukpok; inamin iyon ni Maestrong Tino. Ngunit zwin iyon sa ulo ng isang bata—kahangalan!

Kaya naman naiibigan ng mga bata si Maestrong Tino, bagama't hindi nawawala sa isang bata—kahangalan!

Ang panghinayang.

—Ano kaya ang nilalaman

ling tung pa'y ganap nang mga binata sina Angellito at Hugo. Pagpapat kayo ang panahong yaon ay patuloy pang mag-iirirangan at magkasuwertikan ang dalawa dahil kay Teresa, tulad ng nagkaroon ng mga araw?

Naroon din si Jeremias na anak ni Ba Gustin sa libis ng aspa. Balang araw, nakikini-kinita niyang magiging isang manunulat si Jeremias...

tulad niyong si Doktor Rizal na sumulat ng aklat na... "Noli Me Tangere". Siyanga, "Noli Me Tangere". Na, nang dahil sa aklat na yaon ay ikinulong.

Laganap daw sa Filipinas ang aklat na yaon, sabali't walang siyang makita. Umakibat sa damdamin ni Maestrong Tino ang panghinayang.

—Ano kaya ang nilalaman

Maynila, na higit na karapatad dapat sa kanya.

—Magsisimula siyang mag-aral sa La Concordia sa Lunes, Maestrong Nguni't bukod ito zoon ang pagtuturo niyong sa kanya.

Ibig kong matutuhan niya ang labat tungkol sa Bayang Ito, Halimbawa, na sa lahat, ang pagpasalita ng tagalog... kabilangan at kaugalian ng mga Pilipino.

—Kung gayon po'y gagawin ko ang lahat ng akting magagawa. At sandaling nagisip si Maestrong Tino. —Nguni't dapat sa po...

—Ang bagay na yaon ay nasa inyo, Maestro. Kung magkano.

Magap na humadlang ang matandang guro. —Hi... hindi ho iyon ang ibig kong sabihin, Don Alfonso. Sa bagay

na yao'y wala kayong dapat alalahanin. Ibig ko pong sabihin, kung mag-aaral siya sa La Concordia at ako namay nagtuturo dito sa buong araw, ay anong oras o araw kung siya tuturuan?

—Ah! —Kumikislap ang mga mata ng Don; at, batid ni Maestrong Tino na nagka-kauwawan sila nito. —Tinisip ko rin ang mga bagay na iyan. Pero, bastante na marahil ang isang oras sa bawat araw. Halimbawa'y sa ika-anim ng gabii?

—Siyanga po, Don Alfonso. —Kung gayo'y... —Mula po sa susunod na Lunes, Maestro.

Nang makalis ang dalawa'y isang bagay ang naiwang natiim sa isipan ni Maestrong Tino. Hindi ang suliranin kung papaano pakikiharapan ang dalagang Espanyola; hindi ang pagkamuwalain ng matandang kastila; kundi isang bagay na gumitla sa kanyang katatagan ng Don sa wikang katutubo. Bihirang-bihirang makatagpo ng banyagang magy katutubong dila at dam-damin.

IBINABALA ng pag-yok at pagpalag ng tatlong mata-pahag dumalagang bitbit ang pagdating ni Kabesang Ambo. Humiwalay si Padre Francisco sa tatlong lalaking nangkabit ng gramate, pagkatapos mag-iwan ng isang pangungusap na dalawang kataga lamang ang nauulingan ng Kabesang...

—Un momento...

ni R. E. BAUTISTA

Kung Gaano Ang Pagtutol Ni Kabesang Ambo Sa Pag-aala Ng Mga Kababayan Ay Gayon Din Ang Pagkatokol Niya Sa Mga Ikiniliko Ni Angelito

—Buenas noches, Padre. —Ewes... ewes, Don Pablo, —at ikinumaps ang isang kamay bilang pagpapatalay sa Kabesa. —Pedro... Pedro.

Humabangon na dumating ang sakristang tinawag. Inibot ng Kabesa ang tatlong dumalaga sa sakristan. Nagpalagan ang tatlong manok sa kamay ng sakristan.

Tinawag ng Kabesa ang sakristang hawang binabagtas ang mahabang pasilyo. Hindi na kabahi-hiya kay Padre Francisco ang tatlong dumalaga. Tiyak na masisiyahan ang "among" sa tatlong kanyang bigay. At, bigit na dakila sa mata ng Diyos ang magiyo'y kaysa biyayan. Lalo't sa isang alagad ng pananampalataya.

—Sa gayong kagandahang-

Joob masisiyahan ang Diyos, —hindi kinukuksa'y nauibong ni Kabesang Ambo sa sarili; minang nang sinabi sa kanya iyon ni Padre Francisco.

Dinanaan nila ang tatlong pare sa pagtungo sa pinakupisipina ng kura-paroko. May-ayos ang katamtamtang-laking upisina, bagama't nanggapanoy ang magkahalong kalu-maan ng mga bagay-bagay at ang nakukulo na samyo ng kandila sa kabuuan niyon.

Nagpaalam ang pare pagkatapos makalukit sa Kabesang Ambo sa isa sa dalawang sil-yang nasa harap ng isang mesa. Matamang minasid ng Kabesa ang kabuuan ng upisina ng kura. Doon niya ipinatalita si Angelito nang kanyang pahinyagan. Parang kalilan lamang noon. At ngayo'y binata na ang kanyang si Angelito. Ang buhay nga naman.

Matagal ni'y wala pa si Padre Francisco. Sino kaya ang mga pareng kausap sa pasilyo? Papalitan na kaya ang kanyang "kaibigan" sa paroko ng Santa Lucia? Huwag nawa.

Pumasok sa silid-langgapan ang sakristan na may dalang isang bandehadong kinapapung-tungan ng isang pusuwelo ng umuok na iskolate at isang platitong kinasasalalayang nilang hiwang tinapay.

—Matatong ko'y sino ba ang mga panuhin ni Padre Francisco? —Ilanon ni Kabesang Ambo sa sakristan nang mailalag ng utusan ng pare ang bandehad sa mesa.

—E, ang kura-paroko po sa Malate, si Padre Ignacio... si

Padre Montojo at si Padre Alverto.

—Tungkol ba sa pagkakatagala rito ni Padre Francisco ang kanilang saday?

A. Hindi po. Hindi po. Napadalaw lang dito.

Nakahalaga ng maluwag si Kabesang Ambo.

Matagal nang nakalis ang sakristan ay hindi pa dumataring si Padre Francisco.

Ako kaya ang kanilang pinag-uusapan? Tungkol kaya sa relihiyon? Sa nagbabantang himagsikan? O, sa pagpapalit ng kura sa Santa Lucia? Tungkol sa huli'y wala siyang kakaba-kaba. Din'y sinabi sa kanya ng sakristan. Maaring ang usap o ang ikalawa —relihiyon o revolucion.

(Sundan sa pahina 31)

Ang Liham Ni Haring Solomon

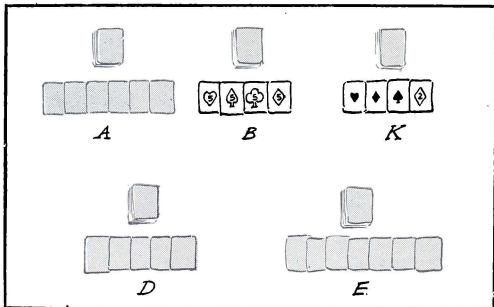
ANG MGA MANGHUHULA ay maaring magsisingaling; nguni't hindi ang liham ni Haring Solomon.

Ang liham na ito'y gagawin ninyo, nguni't may bisa ug kapangyarihan ni Solomon. Sa isang malinis na papel ay sumulat kayong ng ilang kataga. Bilutin o kusunin ang liham na iyan at saka ilagay sa isang kahon (kung maaari'y sa kahon ng mga baraha).

Maghanay kayo ng limang salansan ng mga baraha na parang nakataob. Papiliin ninyo ang ibang salansan ng isa sa mga salansang nakahanay.

"Atg salansan na mapili mo," turan ninyo, "ay siyang salansan ng isinasad ng liham ni Haring Solomon na nasa kahong ito."

Pag binasa ng inyong kaibigan ang isinasad ng liham, makikita niyang hindi nga iyon nagsisingaling. At kahit na aling salansan ang kanyang pilin, iyon ang isinasad ng "liham ni Solomon".

Isa lamang ang sikreto ng madidik na ito: ang isinasad ng liham ni "Solomon. Natio ang liham." Ang mapili mong salansan ay ang mga barahang 5."

Kayo na ang magpapaliwang kung bakit tinawag na mga barahang 5 ang napili ng inyong pinagmamadyikan.

Kapag pilin ni kaibigan ninyo ang salansang B, itihaya ninyo iyon at sabihing: "Nakita mo na, sa lahat ng mga salansan ay iyan lamang ang nagtataglay ng mga barahang 5. Nariyan ang 5 ng puso, ang 5 ng bulaklak, ang 5 ng espada (spade), at 5 ng diyamanite." Ang ibang mga salansan ay may iba-ibang numero.

Halimbawa namang pilin ng inyong kaibigan ang salansang K itihaya rin ninyo iyon at makikita iyon ang tatlong alas at isang barahang 2. Ang katumban na bilang ng alas ay isa, kaya, 3 alas at isang barahang 2, ang kabalabagang kabuuan ng bilang ay "5". Kapag tinawag ninyo ang ibang salansan, wala siyang makiki-

tang di may gayong kabuuan. Kung pipilin kamo ng inyong kaibigan ang salansang D, ito'y hindi na kailangang itihaya pa. Bitangin na lamang ninyo nang nakataob ang mga baraha. Limang baraha ang nasa salansang D. Walang ibang salansan na may limang baraha maliban doon. Kaya tama po rin ang hulag barahang 5.

Sakaling ang salansang A naman ang mapili, bilangin ninyo nang buhat sa kanan, pakaliwa, ang mga salansan: "uno, dos, tres, kuwatro, ... singko." Sa ganito, pinatunayan ninyong ang salansang A ang mga barahang 5. Hindi na rin kailangan dito ang itihaya pa ang mga salansan.

Kung ang pilin naman ninyo ay ang salansang E, gawin lamang ninyong pagbaligtang ang pagbilang. Buhat sa kaliwa, pakanan, ay bumiling din kayo ng buhat sa uno hanggang singko. Iyon rin ang mga barahang 5.

Ang madidik na ito ay ma-

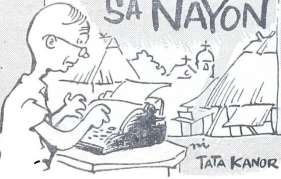
aring ulit-ulitin. Kung hindi nasiyahan ang pinagmamadyikan ninyo sa minsang pagpili, papiliin siyang muli. Nguni't sa bawat pagkakatokol ay sumulat kayo at isilid ang liham na iyan sa isang kahon.

Sa bawat liham ninyo ay isia lamang ang isinasad: (Ang mapili mong salansan ay ang mga barahang 5.) Marating ito'y mapuna ninyo, nguni't ang ikahabang sa madidik ay ang pagpapatalay sa tamang hula.

Upang hindi kayo "mabuko," ayusin na iyon ang mga baraha, nang-ayon sa pagasalan-salan, bago kayo megmadidik. Kabahin din ninyo ang mga lugar ng bawat salansan. Mapupuna ninyong ang mga salansan ay hindi na kailangang itihaya maliban sa mga salansang B at K.

Magiging malong kaha-bahag ang madidik ito kung mahusay ang pagpapatalayang ninyo na magpapatalo't sa isinasad ng liham ni Haring Solomon.

BUHAY-BUHAY SA NAYON

NANG nagpapalis na ng bukok na kumapit sa kanyang pantalon ang katapos gupitang si Basyong e, nagsalita ng ganito: —Magkano na bang utang ko sa 'yo, Anong? Matagal muna'ng naghatin'ng taginting ng guntinig ni Anong bago s'ya lumura at saka sumagot: —'Ku, ba't ba palagi na lang ang utang mo'ng ininiitni mo, Basyong. Maglalalayo pa ba sa halaga ng isang gya'ng utang na.

Napatwa nang bahagya (na pigli pa) si Basyong bago naurog sa tingin ko'y pinamulan ng mukha. —E, ikaw, kung gusto mo'ng 'sang guya, e, di pagdalin mo ng tali ang isang bata mo't pag-aakayin ko na ng kahit dalawa pang ayon.

Muling lumura si Anong na naging'o kasama na'ng hitsong kanina pa nginangata. —'Ku, ma'non' yan ang h'wag mo'ng magawin, Basyong. Hindi na balang lumaki pa nang lumaki'ng utang mo sa gupit. Mas mabuti pa sa 'kin 'yong me utang ka sa akin nang malaki, e, ang 'ala ka nang utang e, me kalabaw pa 'ko.

Nagkawatanan kami. —'Ba't naman... —Lalong namumula si Basyong. —'Kow, itatamong mo pa... E, di dumiga ka nga kung anong tingin mo sa kalabaw sa ngayon. Kung anong me naramdaman mo pag nakakakita ka ng kalabaw! —Dumais ang taginting ng guntinig ni Anong.

Matagal bago nakainik si Basyong: —'Yan ngayon e, ipinaghihirap ng loob ko ngayon... Kalabaw... kalabaw at kalabaw na lang ang nakikita mo sa paligid. Pati buhay ko'y naging buhay-kalabaw sa karamihan ng alaga kong mga kalabaw... Himm, si pati naman ako, e, amoy kalabaw na rin... Bat, pa kayano nung' yan kalabaw bang?

—Carabeo ban, Tata Basyong, —ananng pamangkin ni Basyong na siya namang ginugupitan ng si Anong. —'Wala hung kalabaw bago sa kanol' —Arus, at ang kalabaw na ito'y tururan pa 'ko, a... pareho rin 'yon, damulang ka.

Carabeo ban o kalabaw bang e, pareho... At nadako na nga'ng estatatan sa mga kalabaw at mga kakalabawang nangyayari sa baryo. Pero pag gano'ng kalabaw na'ng pinag-usapan, 'ala nang makaentra ke Basyong. O nga't halos lahat dito e, maraming me kalagang kalabaw, pero si Basyong na'ng pinabari ng mga magkakalabaw.

—Tatalagang 'yan lang ang ipinaghihinanakit ko, ang kalabaw bang... Maaring tama at magaling ang ginawang 'yan, di 'yan naman ang paninawala ko no'ng una, pero ngayon, pero ngayon... magalit na kung sino'ng magagalit, pero talagang ayaw ko na ng kalabaw bang.

Dito muling sumingit si Basyong, ang pamangkin ni Basyong: —Tata Basyong, ayaw kayong maniwala, me kalabaw bang ba naman sa kanol' Wala ho... Carabeo ban, sabi e... —Ho'y, damulang ka... 'ala akong pakialam kung meron o wala sa kung me nga sinasabi ko. Matanong naman kita, ang inga kano ba'y me kalabaw? 'Ala! Bupalong, meron!...

—'Ku, wala rin hung bupalong sa kano, baka bupalo... —Nayayamot na 'ko sa pamangkin ni Basyong. Nakihalo sa usapan ng matatanda.

—A, damulang ka, tumilig ka na... —At muling bumaling sa 'min si Basyong. —Tingan n'yo, Tata Kanor, dumami nang dumaming kalabaw dito sa 'kin ngayon sa lahat e, magkaro'n ng kalabaw. E, ipinang'yo namang sa kalabaw lang ako nabubuhay noon. Ngayon, di ako makapagkatig ng kalabaw. Pa'no, hohuhilinan ka, Marami nga akong gata-sang inashin, wala namang bunili ni ng gatas, dahil sa lahat e, me gatasan na... Sa'ko ako paparot? Anong gupawin ko para napagkakaitan ko'ng mga kalabaw ko? —Punung-punung ng sintemyentong boses ni Basyong. —At patuloy na dumamdaming kalabaw ko, sa'ko sila dadalhin. D'yos na man'yo na babaing kalabaw ang inirerokilamo n'ya. —E, di i'bye'ho me. Sa ibang papurbins'yo mo ibenta, a'ng kalabaw bang.

—Sa'n? Sa'n ka magbi'bye'ho? Sa'ng purbins'ya? Hale nga, dumiga ka nga kung sa'ng purbins'ya 'alang kalabaw? —Nanggagaliti na si Basyong. Namakas na'ng mga ugat sa kanyang leeg. —Ba't sa'n? —Nanggala'ni na rin si Anong. —Sa 'Merika Di ba', kani-kanina lang e, ikaw pa'ng nagbabing 'alang kalabaw sa 'Merika? E, di sa 'Merika ka magbenta ng kalabaw! Dolar pa, doble pa, Basyong! Napa-maryosep nang mahina na si Basyong at nag'inot nang lumabas ng barberya.

TALAGANG marami nang kalabaw dito sa baryo. At di lamang si Basyong ang nagbu-

gantiano ni Demet, e, me kasamang isang dumalaga o inahin. Kaya trabaho pang tuwing umagay' hinhahanapan ni Demet ang may-ari ng dumalaga sa itatol na maskabig baka 'yon ay sinakaw n'ya. —E, di bayan mo sila'ng maghapan sa kalabaw nila, —nainapay na ni 'Isang Karyo sa anak n'yang ni Demet nang minsan ireklamio n'yon ang napakalayo'ng napaghatiran n'ya ng kahit-huhang utang ng kanyang baguato. —Sa bihin mo sumama na lang at basta sa baguato mo, e.

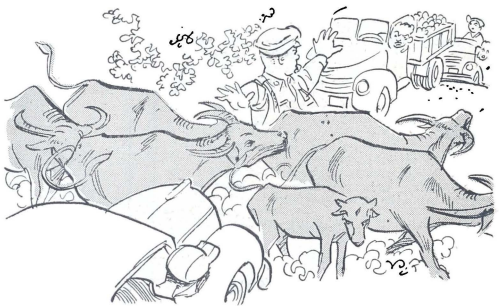
—Mahirap na 'yon, Tatang. Sino'ng maniniwalang talagang palikero'ng baguato

kidlat ang aking kalabaw. Isipin mo na lang kung nakasakip ako sa kalabaw na 'yon nang taman ng kidlat. Isipin mo na lang... Isipin mo... Nag-iisip nga raw di Basyong na nagpatuloy sa paglakad.

He-hehe... MINSAN naman e, isang kalabaw ni Andres Bukid ang nagsasagan ng isang bus sa Mahabang-kalada. Pa'no, nasa-ilimpungitan sa raw ng damuho, e, itinabay na ni Andres sa bukid.

Wala namang nad'yaksi sa mga pasahero. Marami lang ang napilayan, nagkabukol, nagalusan at nilagat sa takot.

KALABAW BANG

—buhay-kalabaw (ayon sa kanya'y) dito. Marami pa ring nakukunsumi sa karamihan ng kalabaw dito. Nguni't kakaiba ang itinakukunsumi ni Demet (palayaw ni Demetrong) nagire sa Kabisaysan na nang magbalik di'to'y ayaw sumagot sa tumatwag sa kanya hangga't di pina-palitan ng Demet ang tawag sa kanya. Pero sa karamihan din ng kalabaw ang reklamo ni Demet sa buhay.

Natutuwa si Demet na ang kalabaw n'yay isang baguato. At natutuwa pa rin s'ya pagka't ang baguato'ng ito'y masasabi (o s'ya lang ang nagsasabi) na turuan daw. Pa'no, di na kailangang pastulan ni Demet ang kanyang alagá. Basta pawawalan na lang n'yay iyon sa bukid at pagdating ng gab'y kasung umuwi sa kanilang kurral. Noon e, di naya-yamot si Demet sa karamihan ng kaabaw sa baryo. Ngunit ngayon, e, talagang napanasin na n'ya. At ang karamihan pa ng babaing kalabaw ang inirerokilamo n'ya. Ito'ng dahilan: may ilang gab'i nang tuwing uwi ang

ko. Sino'ng maniniwalang me kalabaw na sigelot?

KUNG PA'NO maawaat ang pagdaming ito ng kalabaw dito sa baryo, e, 'sang hamon na sa mga pulitiko namin. Kung makapangangako sila ng mga paraang mapakinabangan ang mga kalabaw namin nang di papatayin o ipagbibili, baka sila ang makapaliti ni Alkalde sa susunod na eleksiyon.

Kaya lang mabawasan ang mga kalabaw dito, e, kung gaya nga no'ng minsan —'no'ng maglaro ang kidlat sa pastulan at mahapig ang itatulo sa mga pawala ni Porong. Gayon na lang daw ang pagsasalamat ni Porong. Nakapagsumbura raw tuloy nang kaka-gegsa sa kabayanan Basyong 'alang minsan. Tang nangungun daw ni Basyong kung anong ipinagpasa-lamat ni Porong e, ito'ng isinagot: —'Ba, ano ka ba naman. Basyong utak-kalabaw na rin 'ata, at (Magkoleman sina Basyong at Porong) Itanagap mo pa kung anong ipinagpasa-lamat ko nang taman ng

Gayunman, e, napalabas ni Andres sa simula na ang me kasalanan e, ang tsuper ng bus. Pumayag ang bus na babayaran nila ng sampung pi-sop'ng buhay ng kalabaw ni Andres. Pero hindi pumayag si Andres at nagsumbong pa sa munisipyo, ke Alkalde. Ang gusto ni Andres e, bayaran nang s'yento-inekg'venta'ng kalabaw n'ya.

Ang kinalabasan ng pagsumbong ni Andres e, s'ya pa'ing nagbayad ng sira ng bus. Pinabayad daw ni Andres ang kalabaw... Wala raw iniyawan 'yon sa pinawalang buhay ng ito'y nakasira sa tanim ng melanin.

Ngayon, tuwing darang sa kanilang tapat-bahay ang bus na nakasagasa sa kanyang kalabaw, e, pabilang manunung'yan ang mga kailangang bitnasan saka libim na inaanngayaw. Madalas pa raw sabihin ni Andres sa mga anak ang ganito: —Magmula ngayon, h'wag kong makikitang sumayag kayo sa bus na 'yon. Kung 'ala nang bus dito kundin 'yan, maglakad na lang kayo hanggang Menila!

Kapaki-pakinabang para sa inyo ...

PAGGAWA NG BANGKO

Gumamit ng kinatam na kahoy na may $1\frac{1}{4}$ pulgadang kapal para sa mga paa at panggilid.

Butasan ang mga paa na paglulusutan ng bres sa gitna. Ukitan da-

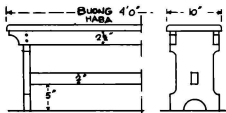
man ang itaas na sulok upang pagkabitin ng mga paa. Tabasin ang mga dulo ng bres upang mapagkasiya sa butas.

Hugisan ang mga panggilid na nakadikit sa magkabilang paa. Ang ganito'y nagpapatibay at hindi nagputuk-putok kapag tinurnilyuhan.

Katamin ng bahagya ang mga gilid ng ibabaw. Sa pagkakabit-kabit ng mga bahagi, unang ikabit ng kolan ang panghalang sa dalawang paa.

Ang ibabaw ay maaaring iturnilyo buhat sa ilalim o kaya'y ipako buhat sa ibabaw.

Pagkayari, ang bangko ay maaaring barnisan o pinturahan.

PAGLALAPAT NG MGA PINTO

Karaniwan nang suliranin sa mga pinto ang pagiging mahigpit sa ragsasara o pagbubukas dahil sa pagkapit nito sa mga tabi.

Kung ang pinto ay kumakapit sa gilid: katamin ang bahaging nasasagat at saka muling pinturahan.

Kung kumakapit ang pinto sa dakong itaas o ibaba, ito'y kailangang tanggalin, katamin, at saka muling ikabit.

Kung minsan ang pagkapit ng pinto ay naitutunan nang hindi na kailangang katamin kapag may malaking puwang sa pagitan ng pinto at ng mga bisagra kapag isinasara.

Kung ang bahaging kumakapit ay nasa gilid sa dakong itaas, tanggalin ang pinto, ilayo nang bahagya ang kinakakabitin ng bisagra, at muling ikabit ng pinto.

Gayundin, kung ang dakong ibaba ng gilid ng pinto ang kumakapit, ang bisagra naman sa ibaba ang ilayo nang bahagya upang mahatak ang bahaging kumakapit.

Sa lahat ng pagkakataon, ang pinto ay kailangang malapat nang maayos sa kinakakabitin.

Kapag hindi maayos ang pagkakatapat ng pinto, malamang na umtingit ang pinto luwing ito'y ibubukas o isasara.

"ULITIN MO NGA, PEDRO"

Iginhiit ni Miss Barurot sa pisara ang ganito saka tinawag si Pedro.
—Sa anong bigkas ng salita ginagamit ang panandang Ito, Pedro? —Anong ni Miss Barurot.

Biglang tayo at biglang sagot si Pedro: —Melawo, ma'm!

Humugong ang tawanan ng buong klase.

—A, hindi ma'm... masagwa pala!

Lalong nagtatawanan.

Lumapit si Miss Barurot at buong kargaang kinutunan ng ruler si Pedro.

—Maragso pala, ma'm, —kinakamat ang tuklok ay nasabi ni Pedro.

URING

PINANANAGUTAN SA
6 NA BUWAN O 10,000 KM.

MGA ILAW

para sa higit na ligtas na pagmamaneho kung umulan o kung gabi

SUPER IGNITION COILS

di nagsisiyab kahit na ang ignition ay napapalyaan nang di sinasadya

MGA BUSINA AT "FANFARES"

nagbabadya ngunit di na kagugulat — mahugong at husto sa tono

SPARK PLUGS

—may Pyranit na insulator
—higit na lakas
—matipid sa langis

PETER TRADING CO., LTD.

745 Anda, (Panulukan ng Solana), Intramuros
Maynila. Tel.: 3-98-62; 3-61-87

May Pahintulot na Ahente sa Pagbibili at Sa-bisaya Para Sa:
ROBERT BOSCH GMBH GERMANY

Mabihig rin sa mga pangunang tindahan ng gamit sa awto

Johnny Freeman

ni WALT DISNEY

ANG TUNOG NG MGA PANDIGMANG TAMROL
AT YABAG NG MGA BOTANG INGLIS AY
NARINIG SA MGA KALYE NG BOSTON...

NAGSIMULA NA JOHNNY
ITO NA ANG ORAS!

KUNG MALALAMAN LAMANG
NATIN KUNG PAANO SASALA,
KAY ANG MGA INGLIS UPANG
MABALANAN NI PAUL REVERE
ANG MGA KOLONISTA!

ISANG TAGAPAGBALITA ANG
SUMULPOT BUHAT SA KA-
RUKLAN AT PUMUKOP
SA PINTO NG TAGPUAN NG
MGA REBELDE...

DOKTOR
WARREN! DOK-
TOR WARREN!

IMAN NA PD MA-
RAHL ANG
BALITA...

DALA KC PD ANG BALITA--LU-
LUNSAW SILA SA CAMBRIDGE,
PAGKATAPOS AY TU-
TULUY SA CONCORD.

CONCORD
... SA DAPAT.

JOHNNY, SI PAUL REVERE AY NAGHIHIN-
TAY SA KABILANG BAYO NG ILOG...
NAGMAMASID SA ITUTOK NG SIM-
BAHAN! ALAM MO NA ANG SASAWIN
MO...!

OPD SASABIHIN KO
SA SAKRISTAN NA
HUPSTAN SI E-
REVERE NG DALA-
WANG PAROL!!

MAG-INGAT KA,
JOHNNY! WALANG
DAPAT MAKAPIGIL
SA IYO SA PAGHA-
HATTO SA SAKRIS-
TAN NG BALITA!

WALA PONG
MAKAPIGIL!

NASASALA-
LAY SA AKIN
ANG BUHAY NG
MARAMING
MAGITING!
DI KO SILA
DAPAT BIGU-
IN!

HOY, BATA-
SAAN KA
RUPUNTA?

ITUTULUY...

MANDRAKE

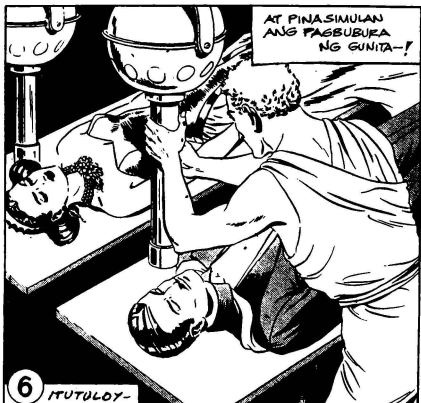
ang
SALAMANGKERO

ma **LEE FALK** at **PHIL DAVIS**

ANG KASAL NINA MAGNUS AT CAROLA -- EMPERADOR AT EMPERATRIS NG ISANG MILYONG BUNTALA ?

NARDA, DANI SA IYO'Y NAGANAP E. ANG LAHAT, AYAW BA NINYO NI MANDRAKE NA LUMAP RITO ? BIBIGYAN KO KAYO NG ISANG PALASYO -- LAHAT NG IBIGIN NINYO --

SALAMAT NA PO LA -- MANGGAGAWAN -- MAHALAN --

"Remember Me"

(Aligala Kita, Mahal Ko...)

IKO-22 LABAS

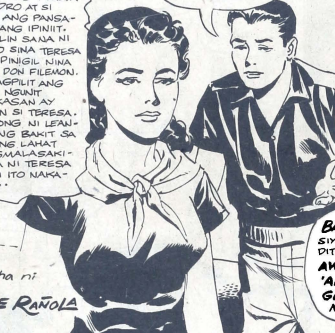
ang magkapatid:

INAANAN NI JOHNNY NA SIYA ANG MAY KASAGAWAN NG LAHAT. PINALAYAN NG PILISYA SI LEANDRO AT SI JOHNNY ANG PANSALATANG IPIMITI. MAHABULIN SAAMA NI LEANDRO SIYA TERESA NGUNIT PINIGIL NIYA LULU AT DON FILEMON, HINDI NAGPLIT ANG BINATA, NGUNIT KINABUKASAN AY SINUNGAN SI TERESA. SA TANGKIN NI LEANDRO KUNG BAKIT SA KABILA NG LAHAT AY INAGMAMALASAKI-TAN SIYA NI TERESA AY HINDI ITO NAKA-SAGOT...

Kathra ni

Eddie Rañola

TERESA... NAGSINAGKO SA IYONG MGA MATA ANG KATOTOHANAN! SA KABILA NG PAGKANIHI MO SA AKIN... SA KABILA NG DI MO FRAGAGOT SA PINAPALSA KONG LIHAM... AY MAY IHINGGATANG KONG ISANG PANGTINGIN SA AKIN NA PANG LAMANG MAHAAYANG NANG LUBUSAN?

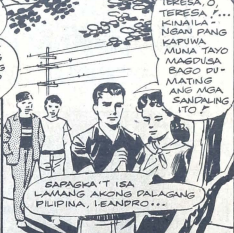

MAYANG MANATILING DI SUMASAGOT ANG DALAGANG PIRAPILIPINAN NG LUHA AY...

O, TERESA... IKINUKUBIL MO PA ANG KATOTOHANAN? SA... KIT NAIS MO PANG PAHARAPAN ANG ATANG SARILI, GRAYONG KAPUWA TAYO DAPAT LUMI-GAYA?

MANG PIRATULOY PA RING DI KUMIKIBO ANG DALAGANG BANAP NANG SUMUKO SA KATOTOHANAN AY...

TERESA, O... KINAILALA... KISIGAN PANG KAPUWA MUNA TAYO MAGTULSA BAGO PUMATING ANG MGA SANDALING ITO?

BAPAGKAT ISA LAMANG AKONG DALAGANG PILIPINA, LEANDRO...

WAG SA BUKALAN NG BIKALAN... BIGLA ANG PASDAPAT NG WALIGAYAHAN SA DALAWANG DULO?

BA!... ME SIYUTING ATA DITO, TSOY? AHAT NA... ADRE! KASA GITNA KAYO NG KALYE!

NUON LAMANG NG DALAWA NA SISI NGA PUMAYT NAHALIMOT. PARANG KAPUWA NAGDANDANG NAGPATULOY NG PAGLAKAD, HANGGANG SA MATAPAT SA ISANG BAKURAN...

WAN MO NA MUNA ANG KAHAYAHAN KA KUNG MAY MANGKITA? KASAMA MO SA PAG-HAHANAPBUHAY? HINDI, TERESA IKARARANGAL KONG MAKITA NG SINAIN NI MIKI NG ANAK NG AKING KASAMA.

HINDI NGA HUMALAY ANG BINATA... ITO PA ANG MASAYANG TUMANGGAP NG PERANG INILUMOS KAY TERESA...

HEER... MAHINA NAMANG MAGSIBANG ANG KATAWANTAN NATIN? BENITE LANG...

KAHIT MAGKANO AY DAPAT PASA-LAMATAN...

NAGPAPALIMOS NGA KAYA SILA... O, NAGKAKATUWARAN LAMANG?

PERO... TALAGA BANG HINDI IKA NA HUMALAY HANGGANG MALAY?... SIGI, IKAW RIN?

ITO AY ISA LAMANG KATAYAN KUNG GAA MO NG PAG-IBIG MO SA IYO TERESA? TENA, SAAN NAMAN ANG TAHT NATU?

MALASAYAN NAGBUNTINGHINA ANG DALAGA... AT PATULOY SILANG LUMANG NA KAPUWA HUMULITANG MANDAN SA KALUMALHATAN...

Kayo At...

(Karugtong)

nakalustos sa kanya kung ayaw sumuko ng gatas sa bote. Huwag mawalan ng pagasa at pagtitig.

Kung minsan, ang pag-away ay nagiging biglaan lalo na kung ang ina ay nagkaka-sakit o nangangailangan ng operasyon. Ang biglang pag-away ay lalong mahirap para sa sanggol. Ang iba nitong ay nagpapakautom na, huwag lamang sumuso sa bote. Pag ganito, kailangan ang tulungang mangagamot. Sa mga 3 o 4 ng araw, ang kalagayang ito ay mapapublit na rin. Ang ina ay dapat maglagay ng mahigpit na tali sa dibdib at pomecno ng may yelung tubig, at paminsan-minsan ay maa-

aring bigyan ng ilang tableta na makapapapahayag ng sakit dahil sa namumuong gatas sa dibdib.

Ang pagpapasuso ng iba: May mga ina na hindi makapapasuso at ang sanggol naman ay ayaw ng silit mang-uro ni: gatas na pamalit. Kung minsan, ang sanggol ay nag-susuko o kinukurso tuwing pasusuubing ng ibang gatas. Ilang mga pumayat nang pumayat at makabalisa... mga magulang. Sa ganitong mga sanggol, gatas lamang ng babae ang makalulus. Kung ta- labang hindi makapagpapasu- so ang ina, ang isang ina rin ang rakaakaganap nito para sa kanya. Ito ang tinatawag sa

Ingles na "wet nursing".

Ang sinumang magpapasu- so sa sanggol ay kailangang suriring mabuti. Kabilang dito ang pagpapatingin ng baba sa pamamagitan ng X-ray at pagasuri ng dugo. Kailangan niyane maging laging malinis, nalusog at laging masigla. Ang kanyang sariling anak ay nararapat ding maging matusoso sapagkat ito ang magpapakailala na ang kanyang gatas ay may mabuting uri. Lalong mabuti kung ang ibang ina at ang kanyang sanggol ay nakatira sa sa bahay ng pasusuubing bata. Ang anak ng magpapasuso at ang sanggol na pasusuubing ay hindi nanga- ngailangang maging magka-

sinanda. Ang magpapasuso ay dapat magkarom ng mabuting pagkain at sapat na pagpapahinga. Kadalasang mahirap makakita ng ganitong uri ng tagapapasuso, at mahal pa. Kaya't sa ibang bansa, may mga banyero ng gatas ng mga ina o mga niyelong gatas na maaaring ipaglakbay.

Sa katuisan, ang pagpapasu- so ay nasa kaugustuhan ng sang ina at siya'y nararapat naghanda ng kanyang sarili para sa gawing ito.

ANG PAGPAPASUSO SA BOTE

Marami nang ina ngayon 'ng nakakalalam ng kahala- gahan ng pagpapasuso ng ka-

Sumulat at
magsalita sa
SARILING
WIKAI!

TUNAY NA PANGYAYARI

ANG NAKARAAN

(KARUGTONG)

Maligayang namumuhay ka-ming meg-ank... hanggang sa makilala ni Amelia si Donato at sila'y magkabiligan. Isang araw ay dumating sa amin ang isang babang nagdadalang-tao at nagpakilang sa amin si Donato... Ipinang-ko kong ibabai ko sa kanya ang kanyang asawa.

Nang muling dumaw sa amin si Donato ay kinasap ko nang minsinaen at sinabi kong layuan na niya ang anak.

Napansin naming buhat noon ay naging matulungatin si Amelia, at isang araw na usisain namin ay sinabing hindi niya matatagwil si Donato. Sa kabila ng mga paaletala at pangalar namin kay Amelia ay hindi kami dinig. Isang umaga ay hindi na namin siya napansin. Isang sulat ang kanyang inlwan na sila'y nagpapalitan ng kanyang ginawa. Higit na matimbang daw sa kanya ang kaligayahan ng kanyang puso kaya sa aming karamlan.

Nagkasakit ang akina asawa dahil sa matinding sama ng loob at kahihayan. Namatay ang ating kabayk na si Amelia

awang dumamay man lamang sa akin.

At nang araw ng pag-pugo ko sa sila-elektrika ay parang nagdaranas ako ng libong kamatayan. Matriatawag ako sa Diyos. Hindi-nihiling kong kung hindi man ako makaliligtas pa sa mabigat na parusang inyon ay ilawit Niya sa akin ang Kanyang awa at patawarin man lamang ako sa nagawa kong pag-utang ng buhay ng kapwa. Sa pamagitan man lamang ng pagpapatawad Niya sa akin pagkakasala ay lamigaya naman ako sa patutunguhan kong kabilang buhay. Subali't parang isang himala, waring narinig ko ang tinig ng Diyos.

Hindi kifa mapatawawad! Ang ginawa mong pagkakasala ay walang kapatawaran!

Napanaguhil ako ng nanapang. Parang nababaliw ako nang kausapin ko ang tinig.

—Nguni't ako'y tao lamang. Diyos ko, na inianak sa pagkakasala! —Tumutulo ang aking luha. —At

ya akong patawarin kahit na sa huling sandali. Sumisagaw ako at nais kong paubutin sa langit ang ating pagmamakaawa. Subali't wala... ako'y ukis na iyong pinabayaan!

Nagising akong nagsisi-lip ang aking dibdib. Isang panaginip lamang pala ang lahat! Salamat na lamang!

At noon, sa kauna-unang pagkakataon buhat nang isumpa ko ang aking anak, ay may habag na namadamo ako sa aking dibdib — paghabag kay Amelia. Sila'y nararapat lamang na lawitan ko na ng awa at patawarin sa kanyang pagkakasala sapagka't nagdanas na siya ng katatukot-akot na hirap at natuto nang magsisi. Maa-k-Diyos lamang na mabagbag na ang aking ka-looban sa paghingi niya ug tawad, gaya ng halim-buwang ipinakit sa akin ng Diyos sa aking panaginip.

Napapaya... ako at paluhod na nanalang... harap ng aming munting... at

KINAPITAN NG SIPON?

Naito ang Dagling PANLUNAS!

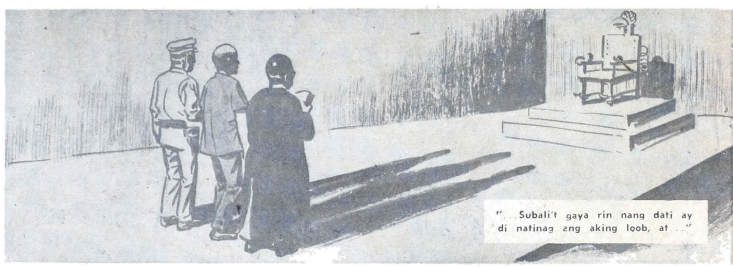
MABILIS LISTAS

Ukol sa sakit ng ulo at lagmat dahil sa sipon, lumunok ng CORTAL! Kabanga-hanga ang bilis ng CORTAL sa pagdulot ng ginhawa... pinasinigta pa kayo!

KAPAG-SHUMPUNG NG KIROT.
Naninigay ng

Cortal

DAGLI-UGTAS-TIYAK

Subali't gaya rin nang dati ay di natinig ang aking loob at...

ang naging dahil. At natsumpa ko si Amelia nang tintim sa aking kalooan. Hindi ko siya mapatawad kailan man dahil sa kanyang ginawal.

Nabalitan kong nagdaranas ng hirap si Amelia at sinag-ulpitan ni Donato. Nguni't ni hindi ko kinalungkit ang gayon.

Isang araw ay sumipot sa amin si Amelia na dala ang bagong silang na anak. Inianak na raw siya ni Donato. Patuhod na pinsisihan ang nagawa niyang pagkakasala at umiyak na humingi sa akin ng tawad. Subali't hindi ko siya dininig. Hanggang sa maglilang umalis ay hindi ko ipinabeon ang aking kapatawaran.

Ilang araw lamang ang nakalipis, isang tao ang dumating sa amin. May sakit daw si Amelia at ibig ako ma-keusap. Nguni't hindi rin lu-nigin ang aking kalooan. Ipinasabi kong hindi nagbabago ang aking pasya. Tala-sindi ko hindi ko mapatawawad ang aking anak kahit na ano pa ang mangyari...

lia nang hindi ko man lalamang dungawin.

Matagal bago ako nakatulo nang gabing inyon.

Kinabukasan, ma a g a akong nagising. Sa buong panggiligilas ko ay nakita ko si Donato sa loob ng aming bakuran. Ang matinding galit ko sa kanya ay siyang nangibabaw sa aking pagtakata... at makalipag ang halos ilang saglit ay nasumpungan ko na lamang ang aking sarili sa harap ng duguang bangkay ni Donato! Pina-taw ko siya sa pamamagitan ng tag!

Nakiusap ako sa hukom sa pisikal sa lahat na ng maaring hingin i, ng tulog nang mga sandalng yaon. Hiniling kong ga-ngaangan man lamang ang parusa sa akin pagka't hindi ko naman inibabaw ang pagpatay. Subali't ako'y nabigo. Walang ma-

nagayo'y taimtin na nag-sisi na ako sa aking pagkakasala!... Maawa ka sa akin, Panginoon! Patawarin Mo na ako upang ma-igin ka karapatad naman ako sa iyong kaharian!... Diyos ko... Maawa ka sa akin!

Nguni't patuloy na nagdamot sa akin ang tinig. At sa huli'y sinumbatan pa ako...

Hindi ka natutong mapatawad sa pagkakasala ng iyong anak, gagsong siya'y nagdanas na ang matinding hirap at sakit at natuto na ring magsisi nang taimtin sa kanyang kalooan! Ngayon... hindi rin kita mapatawawad sa ginawa mong labang mabigat na pagkakasala!

At nang umupo na ako sa sila-elektrika ay patuloy akong umiyak... pag-pagpatay. Subali't ayon sa kabahagan na ni-

At noon din, maliksi akong nagbihis at pinuntanan ko ang aking anak. Patatawarin ko na siya. Ipagasarin ko na siya sa buong tahanan upang muling mahalin at kalingang.

Subali't sumpa ng langit! Dinatan kong patay na si Amelia! Ayon sa mga kalapit-kwarto ng aking anak sa malit na silid na kanyang tinitirhan ay namatay si Amelia nang magdaang gabi. Namatay ang aking anak na pangalan ko ang tinatawag-tawag at patuloy na humihingi ng tawad...

Bago ho halagatan ng hiniga ay nakuhang mapakapaligin sa akin... napapaluhang wika ng isang kalapit-silid ng aking anak, ang tao ring sumungdo sa akin nang magkasakit si Amelia. Nakiusap na balin ko raw sa inyo itong kanyang anak at ako na ang magmaka-

awa sa inyo upang kaawaan ninyo ang bata...

Nagpahid ng luha ang nagkasalita at ang muling wika:

—Saka, tulungan ko na raw ho siyang ihingi sa inyo ng tawad sa nagawa niyang pagkakasala, yamang nakikini-kinita na niya ang kanyang kamatayan. Ang kapatawaran daw ninyo ang makapagpapatahimik sa kanya sa kabilang buhay...

Napaiyak ako sa harap ng bangkay ng aking anak. Bagama't hull na at hindi na niya maririnig ay pauit-ulit kong sinabi na siya'y pinatawad ko na...

—Pinagsisiisahan ko ang ginawa kong pagtitik sa pagmamalupit sa iyo, anak ko. —ang umiyak ko pang wika. —Naging napakigtas ng aking puso sa iyong pagsisisi at pagmamakaawa! Nakaligtan kang isipin na ako'y taong inianak sa pagkakasala... Ako naman ngayon ang humihingi ng tawad sa iyo, anak ko! Naririnig mo ba ako, Amelia?

ring taong inianak sa pagkakasala, ay hindi natutong magpatawad sa pagkakasala ng kawawa kong anak.

At nagugunita ko ring malimit ang isang pangyayari. Nang gabing iyon na ako'y managinip ay patay na pala si Amelia. Ang tinig niyang narinig ko sa iming looban ay isang pangkating na lamang, o maaaring tinig na lamang ng kanyang kaluluwa na hanggang sa kamatayan ay nakikiusap sa akin na pabawman ko na ng kapatawaran. At nanghinatnabot ako tuwing maasala ko ang pangyayaring iyon. Halos isumpa ko ang aking sarili! Sapagka't naging napakalupit ko! Nawalan na ako ng maitimong habag sa aking anak, gayong sa kalagayan niyang iyon ay wala na siyang makakarabay at mahihingan ng awa kundi ako na lamang. Kay-rama kong ama! Kay-lupit kong magulang! Ngunit! ano pa... magsisi man oko ngayon ay huling hull na ang lahat. Patay na ang

SUBUKIN ang Inyong KAALAMAN

1. Lola Basyang ang ginamit na pangalan sa pamulat ng tanyag na manunulat sa Tagalog na si...

- a. Pedro Reyes Villanueva
- b. Teofilo Sacco
- c. Severino Reyes

2. Isang tanyag na makatang Pilipino, kilala sa ngalang DOVEGLION at kasalukuyang namamalagi sa Amerika...

- a. Celso Carunungan
- b. Jose Garcia Villa
- c. Carlos P. Romulo

3. Isang opisyal noong panahon ng himagsikan at manunulat sa wikang kastila na kilala ng kanyang mambabasa sa taging TAGA-ILOG...

- a. Gregorio del Pilar
- b. Antonio Luna
- c. F. Makebulos

4. Siya ang si VIBORA noong panahon ng himagsikan na jinili ang mamalagi sa Hapon kayna sumuko sa mga Amerikano...

- a. Artemio Ricarte
- b. Miguel Malvar
- c. Felipe Calderon

5. Si PALARIS, ang Robinhood ng Pilipinas, ay kilala sa pangalang _____ sa kanilang pangok...

- a. Ventura de los Reyes
- b. Juan de la Cruz
- c. Diego Silang

6. Si MAGDALO, ang bantog na rebolusyonaryong buhat sa Kabite, ay welang iba kundi si...

- a. Pascual Alvarez
- b. Licerio Geronimo
- c. Emilio Aguinaldo

7. Ang pambansang bayaning gumamit ng mga sagisag na DIMASALANG at LAONG LAAN sa kanyang mga katha noong panahon ng kastila ay si...

- a. Marcelo H. del Pilar
- b. Jose Rizal
- c. Mariano Ponce

8. MAY PAG-ASA ang pangalang kakikilanan ng bayaning si...

- a. Tomas Claudio
- b. Andres Bonifacio
- c. Paciano Rizal

9. Ang tanyag na manunulat sa wikang kastila sa isang pang-araw-araw na pahayagan na kilala sa ngalang BAKTIKULUNG...

- a. F. M. Guerrero
- b. Lopez-Jaena
- c. Jesus Balmori

10. Ang bayaning taga-Maynila at kilala sa sagisag na Juan Totoo...

- a. Cecilio Apostol
- b. Clemente Jose Zulueta
- c. Pedro Paterno

Bumasa ng pahayagan nasusulat sa Wikang Pilipino!

NILALAGNAT?

Naito ang Dagling **PANLUNAS!**

Ukol sa sakit ng ulo at lagnat dahil sa sipon, lumunok ng CORTAL! Kahanga-hanga ang bilis ng CORTAL sa pagdulot ng ginawa... pinsisigla pa kayo! KAPAG SINGUPONG NG KIROT, Humingi Ng

Cortal
DAGLI-LIGTAS-TIYAK

"ANAK KO!... ANAK KO!"

Pagtatapat ng Isang Ama
Kay Nestor Reyes

KUNG ANG DIYOS AY NAGPATAWAD...
TAYO PA KAYANG TAO LAMANG?

... Anak ko!... Anak ko!...

Ngunit! paano pa ako maririnig ng aking anak!

At patuloy akong nanangis sa harap ng kanyang bangkay.

Ngayon, malaki-laki na ang aking apo, ang naitawag anak ni Amelia. Ngunit! lagi ko pang napaig-iisip ang mga pangyayari. Laging natutulo ang aking luha sa nagawa niyang isang pagkakamali sa buhay. Ang dimanas niya ay hindi katumbas ng nagawa niyang pagkakasala. Higit sa lahat ay ako ang naggawad sa kanya ng mabigat na parusa. Hanggang sa oras ng kanyang kamatayan ay hindi ko siya pinatawad. Yumao ang aking utak na kaiba-lay sugatan ang dibdib at halos magutuy ang puso. At ako ang may kasalanan. Naging napakalupit ko at walang awa! Akong isa

aking anak. Namatay si Amelia na naniniwalang hindi ko siya pinatawad.

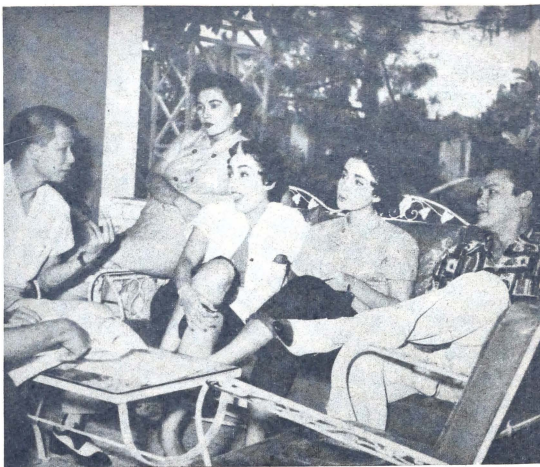
Kaya ngayon, ang nagawa ko sa aking anak ay si naisikap kong mapebayaran sa pamamagitan ng pagmamahal, na iniuukol ko sa aking apo. Sa ganitong paraan man lamang ay nang gumagaang-angung bigat ng mga dalahing pinapanas ng aking kaluluwa. Namanata rin akong laging simbisa sa Quiapo at sa Baklaran. Sa pamamagitan ng taimitin na mga dalangin ay nais kong paratingin sa aking anak na siya'y pinatawad ko na; ako'y lubos na nagsisi sa ginawa kong pagtitik sa kanya.

At sa tulong ng Diyos, nananalig akong mauuanan din ako ni Amelia... ng kulang palad kong anak na harinawang mali-gaya na ngayon sa kabilang buhay! (X)

4 ' 01	4 ' 5
4 ' 6	4 ' 9
4 ' 8	4 ' 2
4 ' 2	4 ' 2
4 ' 9	4 ' 1

...LADOS WOV

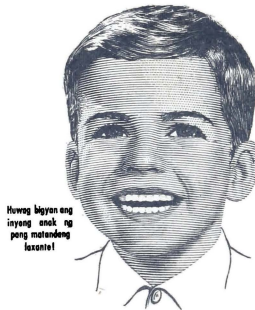
Itang-iba na ngayon ang anyo ni Amalia at dala-pangdalaga sa kung kumitlo, bagaman hindi pa rin nauula ang katakawan. Kung ang larawan nang pangunahon ang pagpapalitbala ng "Sonata" ng Vera-Perez Productions na sila sina Paruluan at Juacho Gutierrez, ang nagisistapad ng mga pangunahang papel.

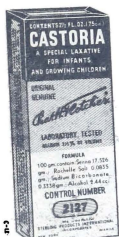
"KILALA KO SI AMALIA"

Ibinuhay Rito Ang Isang Magandang Karanasan

Marami sa Mga Ina ang Umaasa sa Fletcher's Castoria—Upang Isaayos ang Di-Pagkatunaw sa mga Batang Iba-Ibang Gulang

Huwag bayang ang inyong anak ng pang matandang kasalot!

Ang higit na suwabe at Benayod na Castorie ay nagdulot ng asinoy likas na panunawa na kaalangap ang isang bata kung hindi madami. Itay gawa sa pinakamabuuay na mga produkong labante bebetal ng kalikasan.

Welong taglay na Nakaipinholang Gamot Welong phenolphthalein, welong cascaro, welong castor oil, welong asin na taglay ng maraming mga lakawerang pangmatanda.

Hindi makasama sa Inyong Anak — ang Benayod na Castoria ay hindi magiging sanhi ng isang pangangamit ng sikmang, na idinudulot ng mga lakawerang — pangmatanda.

Itay kinagigiliwag Inuulin ng mga bata — napapanatip ang isang Fletcher's Castoria kung kayat dinisilang adoy ng mga bata ang kutasang ginamit dito. Tiyak kung bumili ng isang botilya ngayon.

Cha-H.H. Fletcher
Ang Likas at Tunay na
CASTORIA
ANG TANGING PINAGKAKATWALANG LAKANTE MULA NUONG 1860

KILALANG-KILALA ko si Amalia Fuentes, ang kasintahan ng mga "teen-ager" at paborito ng marami sa puting-tabing.

Si Amalia ay di mimsang riyakap-yakap ko at hinagkan, kinumutan at inawitan sa pagtulog. Dumaan ang mga araw na magkasama kami sa lilim ng isang lahangan.

Kung bakit ngayong isa na siyang sikat na bituin ay hindi niya ako nakikilala sa kabila ng nagdaang panahon sa aming buhay, iyan ay isang hiwagang siya kung isasalaysay.

Kailan lamang ay nagkasabay kami ni Amalia sa pagtuturo sa estudyong ng Sampaguita Pictures dahil sa pagtitinum tipon doon ng maraming mga bituin at ng di-mabilang nilang tagahanga.

Nagkatabi kami noon ni Amalia na kasama ng pangkat-pangkat na mga kabataan at katandanan, babae at lalaki, dalaga at binatang dumagsa sa estudyong ng Sampaguita upang makita ang kinagigiliwag mga bituin.

Bagama't ang sadya ko sa pagpaparon ay upang makita nang personal sina Gloria Romero, Rita Gomez at marami pang iba, ay si Amalia ang higit na nakatawag ng aking pansin. Sa amo niyang larawan

ng kamusuman, maganda at kaakit-akit ay siya ang napagubuhusan ko ng pansin. Sa gitna ng kabataanang nagkakagulo noon sa loob ng bakuran ay namumukod siya. Wala siyang tigil nang kasu-subo ng ubas habang laimtin na noonanod sa natatanghal na mga tagpo at tanawin nang mga sandaling yoon.

Dinig na dinig ko pa ang sinabi ni Amalia sa isa niyang kasama na may kauganyang sa kanyang naging magandang kapalaran.

—Kesarap ng mga artista, ano? —ang sabi niya sa kasama habang patuloy sa pagsubo ng ubas.

—Oo... nakakaingigit... Sikat na sikat! —ang sagot naman ng kinausap.

—Kung ako ang katulad nila, sigurong magiging maligayang-maligaya na ako! Wala akong mahihiling pa sa Diyos! —ang muling sabi ni Amalia. At pagkatapos na naggalitan pa sila ng ilang pangunusap ng kanyang kasama ay nawala na sila sa tabi ko. Aywan kung saan nag-sipagsuot.

Iyon ang unang pagkakita ko kay Amalia pagkarang magamitan sa amin ang mga araw na gaya ng nabanggit ko na sa unahan. Kung bakit hindi ko siya binati noon, at

kung bakit parang hindi rin niya ako kilala, ay siyang ibutinyag ko sa dakong huli ni to.

Hindi na nawala sa isip ko si Amalia buhat ng araw na iyon. Ang mukhang iyon larawan ng kamusuman, maganda at kaakit-akit, ay para buhag laging bumabangon sa aking kunging. Marahil ay tuglay ng mukhang iyon ang isang kapangyarihang dimagiliwanag upang di na mali-not ng sinumang makamamalas. Marahil ay dumaan nga sa amin ang isang panahong lamay magkapatid at magkasama sa isang lahangan.

Ang mukhang iyon di ko na maliliit up minsan pang ratalanghal sa aking harapan, isang umagang lamay nagpagan sa aming lahangan. Parang hindi agad ako makapagwala. Sa bahaw kong palayagan ay nakalarawan si Amalia, na isa na mga pinatid na mapasama sa pelikulang "Prince Charming" ng Sampaguita Pictures.

Nagunita ko noon ang sinabi niya sa kanyang kasama: —Kesarap ng mga artista, "ho?" Kung ako ang katulad nila...

At naisalok ko: Harinawang ang pagkakatagay iyon na mapasama siya sa isang pelikula ay siya nang magiging

Sina Dr. at Gng Jose Perez, kasama si Luis Gonzales at ang mga anak na sina Marichu at Pepito, ay dumating noong isang linggo buhat sa ilang buwang paglalakbay sa ibang bansa. Bagama't biglaan ang kanilang pagdating, marami ang sumalubong sa paliporan sa pangunguna ni Mommy Vera na may-lahang simalubong sa mga anak at apo. Ang pinagsala-saluhan sa almusal ng mag-anak nang dumating sa kanilang tahanan ay pilitirong tuyo, itlog na mabait at sinagag. Ngunit sa tanhangay ay nagkaroon ng lison at iba pang masasarp na putabang pinagsalusaluhan ng lahat.

Mula sa umagang hangang sa hapon ay tinanggap ng mga Perez ang kanilang mga kabigang at kakilalang nagsikapin

sa masayang pagbabalita nilong mag-anak.
 Humanga ang labat sa ipinamaliat sa sayaw ng magkapalid na Marichu at Pepito — ang Calypso, na natutuhan ni la sa Amerika.
 Hindi matapustapos ang pagbabalita ni Luis sa mga kasamahan sa estudyong tungkol sa pagtatagpo at pamamasyal nila ng paborito niyang biyuting si Natalie Wood, gayundin ang pagbibigay sa kanya na "screen test" para labalanon niyang isang petikula ng United Artists...

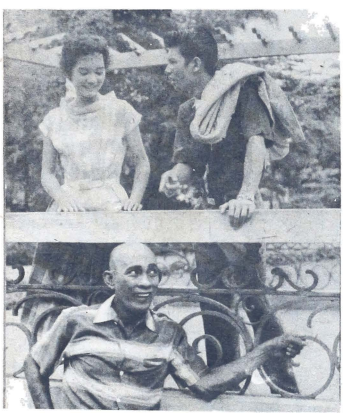
Halos pumatok ang sine Dalissy sa "premiere showing" ng Turista noong Huwebes ng gabat. Ang lahat nang makapanood ng petikulang itong siyang pang-ika-19 na ambersaryo ng LVN ay ganap na

naalib at nasyahan. Anang isang pituno ng pamahalaan: "Ang Turista ay isang bambihirang panoorin..." Sabi naman ng isang matandang babae: "Parang nakarating na rin ako sa Hapon dahil sa petikulang ito..."
 Ang higit na ikinaaya ng mga nagsipanood ay ang itinanghal na "Broadway Interlude", "Cuban Heat Wave", "Haialan Na" at "Calypso Rock" na ginampanan ng la-

ng lahat nang katangian ng isang artista at di kahiraning nang paggugulan ng panahon at hirap ng mga pituno ng Everlasting.
 Samantala, ipinahayag ni Kap. Benficio Ongpuco na ang Everlasting Pictures at ang Run Run Shaw Bros. ng Singapore ay nagkaayos na sa isang kasunduang gumana ng mga petikulang Malayo na itinatanghal sa Philippine, gayundin ng mga petikulang Pilipino

may-kaarawan.
 Nang may-pagtatagang itanong ni Eddie Garcia kung dinisubewe anyos nga lamang si Dolphy, ay binulungan si Dolphy ng mga magandang babae: "Huwag kayong manaliw sa sinulangang na 'yan! Beifne nuwabe na 'yan, baka rkala n'yo!"
 Ang "nambisto" sa edad ni Dolphy ay ang kanyang may-babai!

ibat ibang Kulay sa puting tabing ni Eddie Raticla

Waling-uli si Pugo sa pakikinig sa "dipohan" ng dalawang tin-edyer nang makita siya ni Manding. "ANG LELONG MOYONG PANOT, o... namumabok!" Pangapit ni Nenita. Ito'y isang petikula ng LVN na malapit nang itanghal.

hat nang bituin at startlet ng LVN. Ito'y pinalabas sa pamamahala sa direktor Cimaco at Avelana.

Malamang na "magkaka-bakan" nang husto sa pagtatagpo ng baliang "Lo Waist Gang" at "Hi-Line Gang", dalawang pangkat ng mga siya at mga pilyang tin-edyer. Ang pagtatagpong ito ay masasasipahan sa Students' Canteen ng Luffy Santiago Productions.
 Isang pangyayari ang malungkot sa pagtatagpong ito ng dalawang gang. Hindi na makasama sa pangkat na mga "Lo Waist" ang paborito ng mga tin-edyer na si Zaldy Zatorac spagka't abala sa maraming namang sa People's Pictures na "kinatalalan" niya ngayon sa pamamagitan ng isang mahabang kontrato.

Kasalukuyang itinohanda ng Everlasting Pictures ang isang bagong tuklas na bituin, si Merle Tuason, upang itatampok sa ilang petikulang pagtatagpo ng samahan. Ayon sa mga pakakikilala at subsukito na kay Merle, ito'y nag-aangkin

na itinatanghal naman sa Singapore. Ito'y sa magkasanang pamumuhungan at pangangasiwaan ng dalawang samahan.

Noong isang linggo ay ipinagdiwang ni Dolphy ang kanyang kaarawan. Naghandog siya ng isang salusalo sa kanyang mga kabigang at kasamahan sa Sampaguita na pawang nasyahan sa malutong na lison at masarap na Scotch Whisky.
 Sa pagtitipun-tipon ng magkakaranoon ay naging masaya ang lahat. Maririnig sa mga kalagitbahay ang malalakas na tawanan buhat sa tahanan nina Dolphy sa Apo, Luzon Quezon.
 Nang itanong ni Van de Leon kung ilang taon na si Dolphy, ito'y papasigumang na pinagiging-giling pa ang katawan: "Personal question naman 'yan. Pero... hindi bale, sasagutin din kita. I am nineteen years old... My name is Dolphy... I am a girl... e... boy pala... I have two hands..."
 Walang patid ang tawanan. Pinilit tulon ni Teroy de Guzman sa tenga ang nagsisisteng

Panayon na ang mga siyuting ng petikulang Kurangang ng Cinematic Philippines. Nagsipig kasapi-sapi sa direktor na si Felix Villar ang kinailalabasan ng buwat siyuting, gayundin sa produser na si Santy Valenciano. Umassai sila na ang isang petikulang ito ng CP ay isang magandang simulang itong bagong silang na samahan.

Ang napapanahong ipamagat ngayon sa petikula ay hangon sa karaniwang mga salitang lagalog. Ito'y sa mga petikula ni Manuel Conde: "Huwag Matodas, Kaw Kasi, Buhala na, at Basta Kaw. Naka-takdang gawin pa niya ang mga sumusunod: Ang ibig Kong Sabihin, Tripanan Natim, The Topsy, Signel Leng, Huwag Naman at Wala Pong Ana Man.

Dahil diyan nakaisip tuloy kami ng isang pamagat na baka magustuhan din bagawin ni Manoling, kung hindi nga lamang may-kahabaang kasaherin. Ito: Tatarang-terang, Berereng-kereng, Sa Dulo't Pusterera'y... Nahulog Ang Mat-sing.

Huwag maging makaluma!

Gumising nang maginhawa sa **REHCO Clock Radio Model U-C-15 5 tubo**

P18.00 LAMANG BUWAN-BUWAN

WOLFF & COMPANY, INC.

480 San Luis, Ermita, Maynila Tel.: 3-1240
 176 Jaccoben, Lungsod ng Cebu
 "Mag-abuhay pagpa sa kinabuhay sa Pilipinas"

Ang "maitinding dapat ng kapalaran" sa buhay ni YAYA MARIA (Titik Duran) ay naging sanhi ng kanyang pagkaka-sakin. Makitangin inaalis siya ni Charing (Bela Velasco) sa petikulang ito na kasalukuyang itinatanghal sa Lile,

ang PAG-UWI

(Buhat sa pahina 17)

Iakin, tapayan at binuhos nang uni-uni sa pinagknaan. Sa pinggan at baso at mga kubertoy ay pilit na mumsama ang mga larawan ng mesitang walong pinto, ang maligasang panahi ng bagawin ng kayayaring katre. At ang isang munting daliri ng paa na sumusungaw sa him-himimol na pigtas ng lumang sinelas.
 At ang ting buhat sa maliit at hales sumistik na silid na pinatungulan nilang ayusin noong nakaraang araw: "Kasi... may affair kami sa Akademya e... Baka sa isang taon na 'yan. Tawag, Endom ako at ang akling mga kabigang..." (X)

barbara perez ng sampaguita